

OULUN YLIOPISTO
UNIVERSITY of OULU

KUUSISTO MINNA

MIKSI JUURI HEVOSHARRASTUS
Kokemuksia hevosharrastuksesta nuoruudessa

Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma

KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA
Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö

Kasvatustieteiden koulutus

2013

Kasvatustieteen koulutus		Tekijä Kuusisto Minna	
Työn nimi Miksi juuri hevosharrastus Nuorten kokemuksia hevosharrastuksesta			
Pääaine Kasvatustiede	Työn laji Pro gradu	Aika Toukokuu 2013	Sivumäärä 51 + liitteet 1kpl
Tiivistelmä			
<p>Tämä työ lähtee omasta kiinnostuksestani hevosiin ja hevosharrastukseen. Tutkimuskohteena ovat kolmen naisen kokemukset hevosharrastuksesta nuoruudessa. Millainen harrastus hevosharrastus oli ja minkälainen merkitys sillä oli. Miksi juuri nuoruudessa? Koska näen nuoruuden, niin tärkeänä vaiheena ihmisen kehityksessä. Nuoruus on suurien muutosten aikaa: irrottaudutaan vanhemmista, haetaan omaa identiteettiä (kuka minä olen ja mihin minä kuulun), solmitaan uusia suhteita, vartalo muuttuu, suunnitellaan tulevaisuutta, opetellaan vastuunottamista ja kiinnostutaan vastakkaisesta sukupuolesta. Nuoruus on täynnä vastoinkäymisiä ja mahdollisuuksia.</p> <p>Lähden tässä työssäni selvittämään kirjallisuuden avulla mitä tarkoitetaan nuoruudella, millaisia kehitysvaiheita siihen kuuluu, millainen harrastus hevosharrastus on. Mikä merkitys hevosharrastuksella on nuoruudessa ja mikä hevosharrastuksessa nuoria viehättää. Mikä tekee hevosharrastuksesta erityisen. Millainen hevostalli on kasvuympäristönä.</p> <p>Tutkimukseni pohjautuu Havighurstin teoriaan, jossa nuoruuteen kuuluu seuraavat kehitystehtävät: identiteetin kehittyminen, sukupuoliroolin omaksuminen, oman ulkonäön hyväksyminen, emotionaalisen riippumattomuuden kehittyminen suhteessa omiin vanhempiin ja ikätovereihin, valmistautuminen koulutus- ja ammattuuralle, arvojen omaksumista, valmistautumista perhe-elämään sekä arvojen ja asenteiden kehittymistä. Kehitystehtävät ovat yhteiskunnan asettamia odotuksia ja rooleja, jotka ovat sidoksissa tiettyyn ikään. Tutkimukseni tieteenteoreettisena lähtökohtana on fenomenologinen lähestymistapa, jossa tutkijan tehtävänä on ymmärtää kokemuksellinen ilmiö juuri sellaisena, kuin se on. Sekä kuvata ilmiö, niin, ettei se kadota merkitystään.</p> <p>Tässä tutkimuksessa selvitan tutkittavien kokemuksia hevosharrastuksesta nuoruudessa. Hankin aineistoni haastattelemalla kolmea naista, joilla hevosharrastus oli jatkunut läpi nuoruuden. Tutkimuskysymykseni olivat: Millaisia kokemuksia hevosharrastuksesta nuoruudessa oli? Mikä merkitys hevosharrastuksella oli?</p> <p>Analysoin aineistoni Giorgin (1996) fenomenologisella analyysillä jonka pohjalta muodostin yksilökohtaiset merkitysverkostot.</p> <p>Tutkimustuloksissa esittelen tekemäni yksilökohtaiset merkitysverkostot, vastaan tutkimuskysymyksiini sekä pohdin tulosteni merkitystä ja mahdollisia jatkotutkimuksia. Haastateltavat kuvailivat hevosharrastusta monipuoliseksi, haastavaksi, aikaa vieväksi ja fyysisesti raskaaksi harrastukseksi. Hevosharrastuksessa korostui kaverien merkitys, onnistumisen kokemukset, harrastuksen tuottamat flow-kokemukset, itsensä haastaminen ja kehittäminen sekä hevosharrastus oli osalle työtä ja osalle siitä tuli ammatti.</p> <p>Koska tutkimukseni ymmärtävää kokemuksen tutkimusta, ei aineistoni perusteella havaittuja tuloksia voi yleistää. Mutta tutkimustulokseni ovat suuntaa-antavia ja herättävät mahdollisia jatkotutkimuksia.</p>			
Asiasanat Fenomenologia, kokemukset, nuoruus			

Sisällys

1. JOHDANTO	1
2. NUORUUS JA KEHITYSTEHTÄVÄT	5
2.1 Nuoruus.....	5
2.2 Kehitystehtävät nuoruudessa	9
3. HEVOSHARRASTUS	12
3.1. Harrastusten merkitys.....	12
3.2 Hevoset harrastuksena.....	14
3.3 Hevosharrastuksen sosiaalinen merkitys	18
3.4 Hevostallit kasvuympäristönä	19
3.5 Hevosharrastuksen terapeuttinen merkitys	21
4. TIETEENTEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	23
5. TUTKIMUSASETELMA JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ.....	26
5.1 Kokemus tutkimuskohteena	27
5.2 Aineiston hankinta	28
5.3 Fenomenologinen analyysi (Giorgi).....	30
6. Fenomenologisen analyysin tulokset	34
7. TULOSTEN TARKASTELU	40
7.1 Tulosten tarkastelu	40
7.2 Tutkimuksen arviointi.....	42
7.2.1 Aineiston merkittävyys, riittävyys, kattavuus, arvioitavuus ja toistettavuus.....	43
7.2.2 Luotettavuus ja uskottavuus	43
7.3 Pohdinta	44
Lähteet.....	47

Eläinystävä auttaa kasvamaan.
Apua tarvitaan, jotta kädessä asuisi hellyys,
Mieleen kasvaisi tunne
Ja sydämessä olisi tilaa
Eläimille, kukille ja linnuille.
(Aaltonen U-M, 1987, 5.)

1. JOHDANTO

Tämä työ lähtee omasta kiinnostuksestani hevosiin ja hevosharrastukseen. Oma oletukseni on, että hevosharrastus lähtee valtavasta halusta hoivata hevosia ja päästä ratsastamalla nauttimaan vauhdinhurmasta. Minulle aihe on läheinen, koska olen käynyt talleilla ja hoidellut hevosia 8-vuotiaasta lähtien. Talleilla käynti on ollut minulle ehkä enemmänkin elämäntapa kuin harrastus. Sieltä olen saanut useimmat ystäväni ja siellä on koettu ilot ja surut. Talli hevosineen on ollut sosiaalinen paikka, eikä tärkeintä ole ollut ratsastus tai ajaminen. Monista hevosista on tullut minulle rakkaita ystäviä, joista luopuminen on tuntunut ylipääsemättömältä ja näiden ystävien vuoksi on itketty monia kyyneliä.

Tässä tutkimuksessa pyrin kuvailemaan tutkittavien nuoruutta sekä hevosharrastusten merkitystä nuorelle. Sitä, miten nuoret kokevat harrastuksen ja minkälaisia merkityksiä hevosharrastuksella on ja millaisia positiivisia vaikutuksia sillä on nuoren kasvun kannalta. Minua kiinnostaa, mikä hevosharrastuksessa nuoria viehättää. Tutkimuskohteena ovat sellaiset henkilöt, joilla on kokemuksia hevosharrastuksesta nuoruudessa. Miksi juuri nuoruudessa? Koska näen nuoruuden tärkeänä vaiheena ihmisen kehityksessä. Lähden tässä työssäni selvittämään kirjallisuuden avulla, mitä tarkoitetaan nuoruudella ja millaisia kehitysvaiheita ja kriisejä siihen kuuluu. Sekä selvitän, millainen harrastus hevosharrastus on. Esittelen millaisia positiivisia puolia hevosharrastuksessa on, se esimerkiksi kehittää empatiaa, se voi toimia terapiavälinee-

nä ja hevosharrastuksen parista saa uusia ystäviä. Hevosharrastus perustuu ihmisen ja hevosen väliseen vuorovaikutukseen.

Empiirisessä osiossa haastattelen kolmea naista, joiden nuoruuteen hevosharrastus on kuulunut, eli heillä on kokemuksia hevosharrastuksesta. Selvitän, miten hevosharrastus näkyi nuoren elämässä ja millainen merkitys hevosharrastuksella on ollut. Lähestymistapana on fenomenologinen, jossa ilmiötä tarkastellaan sisältä käsin. Fenomenologinen lähestymistapa sopii, kun tutkitaan ihmisen subjektiivisia kokemuksia. Fenomenologia lähtee siitä, että ihminen on tajunnallinen olento, jonka toiminta kohdistuu aina johonkin ja ihminen kokee elämyksiä, jotka ovat hänelle todellisia. (Virtanen 2006, 169.)

Tutkimukseni pohjalla on tutkija Robert Havighurstin nuoruuteen (12-18v) kuuluvat kehitystehtävät: Identiteetin kehittyminen, sukupuoliroolin (maskuliinisen tai feminiinisen) omaksuminen, oman ulkonäön hyväksyminen, emotionaalisen riippumattomuuden kehittyminen suhteessa omiin vanhempiin ja ikätovereihin sekä valmistautuminen koulutus- ja ammattuuralle ja arvojen omaksumista, jotka ohjaavat toimintaa tulevaisuudessa sekä arvojen ja asenteiden kehittymistä (Kuusinen 1995, 129-130). Pyrin selvittää, miten nämä kehitystehtävät ovat näkyneet tutkittavien nuoruudessa. Tässä tutkimuksessani tarkoitan nuoruudella 12- 22-ikävuotta.

Minulla on vahva näkemys, että hevosharrastuksella on positiivinen merkitys nuoren kehityksessä. Hevosharrastus on enemmän kuin pelkkä harrastus; se on elämäntapa. Se vie kaiken vapaa-ajan, jolloin nuoret pysyvät poissa ”ongelmista”. Hevosharrastus antaa mahdollisuuden kuulua talliyhteisöön ja se on turvallinen ympäristö viettää vapaa-aikaa. Vaikka hevosharrastus on saanut alkunsa erilaisista lähtökohdista ja hevosen kanssa toiminen voi olla hyvinkin erityyppistä uskon, että harrastajat ovat jollakin tavalla samanhenkisiä, huumorintajuisia, sosiaalisia ja empaattisia nuoria. Millainen henkilökohtainen merkitys hevosharrastuksen taustalla on ja miten ihminen subjektiivisesti kokee hevosharrastuksen.

Aiempiä aiheeseen liittyvissä tutkimuksissa on tutkittu ratsastusharrastusta kaupunkilaisten aikuisratsastajien näkökulmasta (Valjus 2005). Kati Valjus selvitti pro gradu työssään, mitkä prosessit ja sisäiset vaikuttimet saivat ratsastusharrastajat sitoutumaan harrastukseensa. Ratsastuksen merkittävyys vaihteli harrastajien keskuudessa ja harrastukseen liitettiin erilaisia merkityksiä. Valjus nosti tutkimuksestaan esille kuusi ratsastusharrastuksen merkitystä. 1) Yhteys eläimen kanssa, 2) uuden oppiminen; flow-kokemukset ja henkisten taitojen oppiminen, 3) terveyttä ja kuntoa edistävä laji; fyysinen ja psyykinen terveys, 4) sosiaaliset merkitykset, 5) ratsastus luontokokemuksen antajana sekä 6) kilpailulliset kimmokkeet. Suurimpana erona Valjuksen ja oman työni välillä on, että Valjuksen työ keskittyi aikuisten ratsastus harrastukseen, kun omani käsitteli hevosharrastusta nuoruudessa. Valjus keräsi aineistonsa lähettämällä kysymykset haastateltaville ja omassa työssäni tein haastattelut henkilökohtaisesti. Tästä johtuen itselläni haastateltavia oli vain kolme ja Valjuksella vastauksia oli yli 700 kappaletta eli moninkertaisesti enemmän.

Ratsastuspedagogiikan täydennyskoulutukseen (15ov) liittyviä projektitoissa on tutkittu talliyhteisö nuoren kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin tukena. Tässä työssä Susanna Rainio on työssään halunnut korostaa ehkäisevän työn merkitystä sekä tarkastella nuorten hyvinvointia positiivisesti ja voimavaralähtöisesti. Tuloksista selviää, että talliyhteisö toimintaympäristönä ennalta ehkäisevässä kasvatustyössä antaa laajat mahdollisuudet toimia nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kasvattamiseksi. (Rainio 2003, 2.) Johanna Kaarlela on tutkinut sosiaalipedagogista hevostoimintaa lastensuojelun sosiaalityön avoimuuden tukitoimena. Työssä nähtiin hevostalli ympäristönä, jossa on mahdollista aito vuorovaikutus, onnistumisen kokemukset, itseensä tutustuminen sekä vahvistavat elämykset. (Kaarlela 2003, 14.) Nina Hyvätti tutki työssään hevostallien merkitys nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisijänä (Hyvätti 2003). Hyvättin työssä tallityöskentely nähtiin nuorten elämänhallinnan kannalta vahvistavana. Keskeistä tallityössä oli rutiinit, aikuisen läsnäolo sekä suorapalaute, niin hevoselta, kuin ohjaajaltakin. Nämä toivat nuoren elämään turvallisuutta ja jatkuvuutta. (Hyvätti 2003, 23.) Näissä edellä mainituissa töissä korostuu hevosharrastuksen merkitys ennalta ehkäisevässä työssä, omassa työssäni haastateltavat muistelevat jo ohitettua

nuoruutta. Yhteistä tutkimuksellani ja näillä tutkimuksilla on hevosharrastuksen positiivinen merkitys nuorten kehityksen kannalta.

2. NUORUUS JA KEHITYSTEHTÄVÄT

Koska tutkin kokemuksia nuoruudesta, lähdän ensimmäisessä luvussa avaamaan käsitettä nuoruus, mikä on nuoruus ja mitä siihen kuuluu. Sekä kuvailen millaisia kehitystehtäviä nuoruudessa on Havighurstin teorian mukaan. Valitsin Havighurstin teorian pohjaksi, koska siinä korostuu yksilön kasvu ja kehitys, jotka ovat sidoksissa ympäristön asettamiin vaatimuksiin, on kyse yksilön ja ympäristön välisestä vuorovaikutuksesta. (Kuusinen 1998, 311-312.)

2.1 Nuoruus

Nuoruus Origion silmin

”Todettiin yksimielisesti, että viidestätoista kahteenkymmeneen on pahinta mahdollista aikaa. Siinä iässä kasvava tajuaa lopullisesti, miten mahdottomia sen vanhemmat ja muut ikätoverit ovat. Asiaa ei auta se, että pitäisi ikään kuin ryhtyä tutustumaan toiseen sukupuoleen. Siitä vasta huolia syntyykin, ja ne vaikuttavat suuremmilta kuin huolilta kohtuudella voisi odottaa.” (Vuorinen 1997, 215.)

Tässä tutkimuksessa nuoruudella tarkoitan sitä aikaa, kun irrottaudutaan vanhemmis- ta ja muodostetaan omaa minä-kuvaa ja identiteettiä, kokeillaan omia rajoja ja opetellaan vastuunottamista. Tämä tapahtuu vuorovaikutuksessa ikätovereihin ja auktoriteetteihin. Teoksessa Lapsesta aikuiseksi nuoruus on rajattu 12-22-ikävuosien välille, tässä työssäni nuoruudella tarkoitan tuolle aikavälille ajoittuvaa vaihetta (Aapola ja Kalliopuska 1999, 55.) Nuoruus on siirtymävaihe lapsuudesta kohti aikuisuutta, vaikka se voi jopa kaksikymmentä vuotta. Nuoruus on fyysistä kehittymistä, taitojen oppimista, yhteisössä tarvittavien valmiuksien saamista, itsenäistymistä, roolien hakemista ja

oman paikan löytymistä. Kehitys on monitasoista ja siihen vaikuttavat biologiset, sosiaaliset, psykologiset ja yhteiskunnalliset tekijät. (Nurmi 1998, 256.)

Nuoruuteen kuuluu kehitystehtäviä, joiden kautta nuori kehittyy kohti aikuisuutta päämääränä autonomia. Ahlberg & Siimes, Lapsesta aikuiseksi (1999) ovat nimenneet kehitystehtävät seuraavasti:

- 1) Irroittautuminen omista vanhemmista ja vanhempien löytäminen uudelleen aikuisella tasolla. Tähän vaiheeseen on ominaista, että vanhempia kohtaan tunnetaan vihaa ja inhoa, välit voivat olla hyvinkin tulehtuneet, kun nuori kokeilee rajojaan, mutta rajat on oltava, ne luovat nuorelle turvaa.
- 2) Identiteetin muodostuminen ja oman ruumiinkuvan muuttuminen. Puberteetin myötä nuoren fyysinen ja psyykinen puoli muuttuu. Tässä vaiheessa haetaan omaa seksuaalisuutta.
- 3) Ikätovereiden merkitys turvana ja apuna kasvaa. On tärkeää kuulua porukkaan tai ainakin omistaa yksi hyvä ystävä. Kavereiden avulla muodostetaan kuvaa itsestä suhteessa muihin ja opitaan toimintamalleja. (Ahlberg & Siimes 1999, 56.)

Murrosikään liittyy kasvu- ja kehityskriisejä, jotka ovat yksilön psyykkiselle kasvulle välttämättömiä. Kriisien taustalla on usein biologiset ja psyykkiset sisäiset muutokset sekä muutokset ihmissuhteissa ja elinympäristössä. Kriiseille on ominaista äkillisyys ja sen voimakas psyykinen reaktio. Murrosikään liittyvät kriisit ovat irroittautumista lapsuuden siteistä ja uusien asioiden kokeilemistä ja etsimistä. Murrosiässä kriisit ovat normaaleja ja niille on ominaista tilapäinen epäjärjestys ja pyrkimys ratkaista umpikujatilanne sekä päästä takaisin tasapainoiseen tilaan. Yleensä kriiseillä on vahvistava vaikutus nuoren persoonallisuuden ja tunne-elämän kannalta. (Aapola 1999, 110-111.) Kriisejä voi syntyä vaativissa ja jännittävissä elämäntilanteissa. Niitä voi aiheuttaa, niin iloiset, kuin surullisetkin tapahtumat, kuten esimerkiksi vanhempien ero tai sairaus. (Pitkänen A-K 2008, 34.) Lievissä kriiseissä tunnemme ahdistuneisuutta, mutta ongelmien ratkaisukyky säilyy. Vakavammissa kriiseissä elämänhallinta katoaa tai horjuu ja ihminen masentuu. (Pitkänen 2008, 34.) Murrosikään liittyy kasvu- ja kehityskriisejä, jotka ovat yksilön psyykkiselle kasvulle välttämättömiä. Kriisien taustalla

on usein biologiset ja psyykkiset sisäiset muutokset sekä muutokset ihmissuhteissa ja elinympäristössä. Kriiseille on ominaista äkillisyys ja sen voimakas psyykinen reaktio.

Identiteetin muodostuminen on oman erilaisuuden tiedostamista ja hyväksymistä. Vastaavasti nuori tiedostaa ja hyväksyy muut ainutlaatuisina yksilöinä ja nuori odottaa, että samoin hänet hyväksytään sellaisena, kuin hän on. Identiteetin muotoutuminen on sidoksissa yhteiskuntaan ja kulttuuriin. Sen muotoutumiseen vaikuttavat perhe, kaverit, koulu, harrastukset ja nuorisjärjestöt. Identiteetti muotoutuu vähitellen ja se on monivaiheinen prosessi, jonka eri vaiheet on nähtävissä esimerkiksi pukeutumisessa, käyttäytymisessä ja keskustelussa. Nuori kokeilee eri tyylejä ja hakee omaa identiteettiään. (Kalliopuska 1993, 1- 4.) On kyse prosessista, jossa nuori tunnistaa itsensä tarjolla olevista vaihtoehdoista ja löytää mielekkyyttä elämäänsä. Murrosikä kuuluu nuoruuteen, se on siirtymävaihe, joka sijoittuu lapsuuden ja aikuisuuden väliin. Murrosiässä on kyse sosiaalisesti tuotetusta ilmiöstä, johon liittyy kulttuurisia merkityksiä ja sosiaalisia yhteyksiä. (Aapola 1999, 25-26.) Biologisesta diskurssista katsottuna murrosikä eli puberteetti on fyysisiä muutoksia, jotka johtuvat hormonitoiminnan käynnistymisestä ja sukukypsyyden saavuttamisesta. Nämä ruumiilliset muutokset voivat aiheuttaa nuorella hämmennystä ja kömpelyyttä. Psykologisesta diskurssista katsottuna murrosiässä korostuvat henkiset muutokset ja psykologiset kehitysvaiheet. Nuoren kannalta tämä vaihe on henkistä myllerrystä ja hämmentäviä muutoksia ajattelussa ja minäkuvassa. Murrosiässä nuorta kuvataan usein epätasapainoiseksi, haavoittuvaksi ja eristäytyneeksi sekä mieliala voi vaihdella laidasta laitaan. Kolmas näkökulma murrosikään on Aapolan mukaan sosiaalinen diskurssi, jonka perusteella murrosikäinen määritellään jonkin yhteisön jäsenenä (perhe, koulu tai kaveripiiri) ja sosiaalisena toimijana. (Aapola 1999, 74-76.)

Murrosiässä nuori alkaa itsenäistyä ja irrottautua vanhemmistaan, tämä on monesti haasteellista ja vaikeaa aikaa sekä nuorelle, että hänen vanhemmilleen. Nuoren alkaa ajatella käsitteellisemmin ja objektiivisemmin, sekä hänen suhteellisuudentaju kehittyy. Murrosikä tuo mukanaan fyysisiä ja hormonaalisia muutoksia, jotka nuoren

on hyväksyttävä vartalossaan, eikä niihin pysty paljoka vaikuttamaan. Muutokset vaikuttavat myös nuoren minä-käsitykseen, identiteettiin sekä itsetuntoon. Murrosikään kuuluu myös kiinnostus vastakkaiseen sukupuoleen, sekä kyky seurusteluun ja parisuhteen muodostamiseen. (Kalliopuska 1993 1-3.) Eheä identiteetti on onnistuneen nuoruuden tavoite. Tämä tarkoittaa, että nuori on kyennyt muodostamaan kehitysvaiheiden kautta toimivia kontakteja ympäristöön. Sisäinen eheys ja onnistuneet kokemukset antavat hyvän pohjan nuorelle lähteä jatkamaan matkaa kohti aikuisuutta. (Vuorinen 1997, 232.)

Murrosikä on yksilöllinen prosessi, jonka alkaminen, kesto ja vaiheet on riippuvainen yksilöstä, mutta vanhemmat ja ystävät voivat tukea ja auttaa selviytymään tästä monivaiheisesta urakasta. Kehitystehtävät ovat yhteiskunnan kohdistamia sosiaalisia odotuksia ja rooleja tietyssä iässä. Kehitys ja kasvu tapahtuvat yksilön ja ympäristön välisessä vuorovaikutuksessa, tätä ajatusta tukevat Havighurstin ja Eriksonin teoriat (Kuusinen 1998, 312-316.)

Murrosikä nähdään vaikeana ikävaiheena, joka tuo mukanaan väistämättömiä ristiriitoja vanhempien kanssa. Vanhemmilla on toisaalta velvollisuuksia ja myös tuettava nuoren itsenäistymistä. Nuoren itsenäistyminen vaatii etäännyttä vanhemmista ja tämä voi tuntua pettymykseltä vanhemmista. (Aapola 1999, 169.) Mirja Kalliopuska sanoo, että ” murrosiässä nuori tarvitsee tukijaa ja selkään taputtajaa; siihen vanhemmilla pitäisi olla halua ja aikaa.” (Kalliopuska 1993, 7.) Nuorelle on myös tärkeää, että vanhemmat kuuntelevat ja huomaavat hänet (Airola & Tarsalainen 2005, 85). Kaikki tutkimukset osoittavat, että kodilla on merkittävin vaikutus murrosikäisen nuoren elämään. Vaikka vanhemmilla on usein sellainen tunne, että he eivät saa minäkäänlaista kontaktia nuoreen. Vanhempien tehtävä on luoda nuorelle turvallinen kasvuympäristö, jossa hän tuntee, että häntä rakastetaan ja hyväksytään sellaisena, kuin hän on. Vanhempien asettamat rajoitukset tuovat lapsen elämään turvallisuutta. (Campbell 1994, 16-17 ja Airola & Tarsalainen 2005, 17.)

Riippumattomuus omista vanhemmista on luopumista vanhempien kaikkivoipaisuuden -roolista. Eli nähdään vanhemmat tavallisina erehtyvinä, joilla on heikkouksia ja vahvuuksia. Perhe-elämään ja parisuhteeseen valmistautuminen on oman puolison etsintää. Koulutus- ja ammattiuran valintaa ohjaavat työelämän tilanne ja siinä vaikuttavat muutokset. Oma arvomaailma muodostuu vanhemmilta saadun tiedon pohjalle ja sitä täydennetään ympäristöstä saadun tiedolla ja palautteella. (Kuusinen 1998, 313-314.)

Vanhemmilla on vastuu, että lapsesta kehittyy tasapainoinen nuori, niin fyysisesti, kuin psyykkisestikin. Eli jos lapsi ei omaehtoisesti harrasta sellaista liikuntaa, joka kehittää nuoren lihaksistoa ja luustoa, lasta tulisi patistaa liikkumaan. Vanhempien tulisi näyttää lapselle mallia omilla terveellisillä elämäntavoilla. (Airola & Tarsalainen 2005, 22.) Hevosharrastuksissa nuori pääsee liikkumaan raikkaassa ulkoilmassa, lihaksisto ja luusto saavat sopivasti räsitusta.

2.2 Kehitystehtävät nuoruudessa

Tutkimukseni teoriana on Havighurstin kehitystehtävät nuoruudessa. Havighurst on määritellyt nuoruuteen (12-18-v) kuuluvia kehitystehtäviä: identiteetin kehittyminen, sukupuoliroolin (maskuliinisen tai feminiinisen) omaksuminen, oman ulkonäön hyväksyminen, emotionaalisen riippumattomuuden kehittyminen suhteessa omiin vanhempiin ja ikätovereihin, valmistautuminen koulutus- ja ammattiuralle, arvojen omaksumista, jotka ohjaavat toimintaa tulevaisuudessa, valmistautumista perhe-elämään sekä arvojen ja asenteiden kehittymistä. (Kuusinen 1995, 130). En valinnut tutkimukseni pohjaksi Eriksonin kriisi-teoriaa, koska kaikki nuoret eivät käy läpi ollenkaan kriisivaihetta (Nurmi 1998, 257).

Pääosin muutokset ovat sisäisiä kehossa ja persoonallisuudessa ja sidoksissa ympäristöön, jossa nuori elää. Kehitystehtävien myötä nuori kasvaa kohti aikuisuutta päämääränä autonomia. Yhteiskunnassa vallitsevat sosiaaliset normit ja odotukset vai-

kuttavat nuoren kehitykseen. Myös nuoren aikaisemmillä kokemuksilla, perimällä ja elämäntavalla on vaikutusta kehitykseen. (Havighurst 1982, 43.)

Kehitystehtävät nuoruudessa:

1. *Saavutetaan uusia ja aikuisempia suhteita ikätovereihin, samaan, että vastakkaiseen sukupuoleen.* Kiinnostutaan vastakkaisesta sukupuolesta ja kypsytään naiseksi ja mieheksi. Kyky työskennellä yhdessä kehittyä, työskennellään ryhmissä yhteisten päämäärien tavoittamiseksi ja eettistenongelmat askarruttavat mieltä. Nuoret muodostavat uusia ja aikuisempia suhteita ikätoverihinsa. Halutaan toimia yhdessä, aluksi samaa sukupuolta olevien kanssa ja myöhemmin myös vastakkaisensukupuolen kanssa.
2. *Omaksutaan miehen tai naisen sukupuoli rooli.* Miehen ja naisen perinteiset roolit ovat eronneet toisistaan. Miehen rooli on ollut ”perheenpää”, kun naisen rooli on ollut vaimo ja äiti. Myös miehen ja naisen väliset ulkonäölliset erot tulevat esiin. Tytöt ja pojat kehittyvät eri tahtiin.
3. *Oman vartalon ja seksuaalisuuden hyväksyminen.* Puberteetti aiheuttaa muutoksia nuoren vartalossa ja mielessä. Jokaisen nuoren tulisi olla ylpeä omasta vartalostaan tai ainakin olla tasapainossa sen suhteen, oli se sitten minkä muotoinen tai kokoinen tahansa.
4. *Irrottaudutaan vanhemmista ja saavutetaan emotionaalinen itsenäisyys.* Tämä vaihe voi olla ristiriitainen nuorelle ja hänen vanhemmille. Nuoret haluavat itsenäistyä, mutta toisaalta aikuisten maailma voi pelottaa ja tuntua monimutkaiselta. Vanhemmat ovat huolissaan, kun nuoret ovat vielä, niin kokemattomia.
5. *Valmistaudutaan avioliittoon ja perheen perustamiseen.* Normaalin seksuaalikehityksen tulos on vahva kiinnostus kahdenihmisen välillä, joka sinetöidään avioliitolla.
6. *Valmistaudutaan työelämään.* Hankitaan ammatti ja työ, että voidaan elättää itsensä.
7. *Käyttäytymistä ohjaavien arvojen ja eettisten sääntöjen hankkiminen (maailmankatsomus).*

8. Kehitetään sosiaalista ja vastuullista käyttäytymistä. Kykyä osallistua vastuullisena aikuisena yhteiskunnan ja valtion toimintaan. Opitaan ottamaan yhteiskunnassa vallitsevat arvot huomioon käyttäytymisessä. (Havighurst 1982, 45-82.)

Havighurst yhdistää yksilön biologisen kasvun ja yhteiskunnan sosiaaliset odotukset tässä teoriassaan. Kehitystehtävät ohjaavat yksilön persoonallisuuden kehittymisen suuntaa. Yhteiskunta asettaa odotuksia ja paineita, jolloin yksilö pyrkii käyttäytymään häneltä odotetun roolin mukaan, riippuen omista rakenteellisista kasvuvoimistaan. Havighurstin teorian tehtävänä on vastata kysymyksiin; miten ympäristön vaatimukset ja odotukset ovat sidoksissa yksilön kasvuun ja kehitykseen. (Kuusinen 1998, 311-312.) Uskon, että hevosharrastus auttaa nuorta selviytymään näistä kehitystehtävistä. Hevostallit ovat turvallinen paikka harrastaa ja viettää aikaa. (Kalliopuska 1993, 30.)

3. HEVOSHARRASTUS

Lähden tässä luvussa kuvaamaan, mitä harrastuksella tarkoitetaan millainen harrastus hevosharrastusta on. Ja minkälaisia positiivisia puolia hevosharrastukseen kuuluu. Suomessa hevosharrastukset ovat vahvassa kasvussa, raviurheilua seuraa n. 800 000 ihmistä ja ratsastusta harrastaa n. 130 000 ihmistä ja se on 12. suosituin harrastus lasten ja nuorten parissa. (Suomalainen Hevosalan katsaus 2010, 16.4.2013.)

3.1. Harrastusten merkitys

Ihmisillä on melko suuret mahdollisuudet valita, mitä he haluavat harrastaa. Harrastukselle onkin ominaista toiminnan omaehtoisuus, eli sen voi lopettaa, jos siltä tuntuu. Harrastukset ovat vastapainoa työlle. Kun ihmisellä on vapaus tehdä, mitä hän haluaa, se tuo energiaa ja intoa myös arkipäivän toimintaan. Harrastuksille on ominaista, että ne tuottavat mielihyvää, elämään sisältöä ja merkitystä. Sana harrastus pohjautuu sanaan harras ja joka sanakirjoissa määritellään antaumuksellinen, sydämestään antautunut, innokkuus ja palavuus. (Metsämuuronen 1995, 13-17.) Nämä määritelmät sopivat varmasti kuvaamaan monien suhdetta harrastukseensa. Nuorille liikuntaharrastuksen tärkeimpiä tavoitteita Pirkko Saarisen tutkimuksessa (1984) olivat: fyysisenkunnon ylläpitäminen, kestävyys, onnistumisen elämykset, taitojen kehittäminen, kehon hallinta, ulkonäkö, stressin poisto, psyykkinen suorituskyky sekä virkistäytymisen. (Metsämuuronen 1995, 43.)

Metsämuurosen teoksessa on harrastuksen viriäminen esitetty yksinkertaisimmillaan seuraavasti. Kiinnostus kyseistä asiaa kohtaan saa aikaan asiaan liittyvää toimintaa (esim. menemään hevostallille), ja toiminnasta saadut positiiviset kokemukset synnyttävät positiivisen asenteen ja lisää kiinnostusta toimintaa kohtaan. Seuraa tarpeiden

tydyttämistä ja lisää positiivisia kokemuksia, näiden myötä aktiivisuus toimintaa kohtaan lisääntyy ja muuttuu harrastuneisuudeksi. (Metsämuuronen 1995, 35.)

Harrastukset tapahtuvat nuorilla vapaa-ajalla, mutta vapaa-ajan määrittelemisen ei ole nuorilla yhtä helppoa, kuin aikuisilla. Aktiivinen harrastaminen voi tuntua nuorista työltä, vaikka se tapahtuukin vapaa-ajalla. (Helve 2009, 250.) Aktiivisella vapaa-ajalla tarkoitetaan itse valittua toimintaa, joka on vapaaehtoista ja sitä harjoitetaan päätyön ulkopuolella. Toiminta edellyttää usein panostusta, ponnistelua sekä harjoittelua. (Heinonen 2004, 20.) Aktiiviseen toimimiseen liittyy asetettu tavoite ja sen toteutuminen. Aktiiviseen harrastamiseen liittyy myös usein intensiivisyys, innokkuus ja omien taitojen kehittäminen sekä uuden oppiminen. Harrastuksesta myös haetaan sosiaalisuutta ja ryhmään kuuluminen. Harrastuksesta haettiin arvostusta, eli harrastuksessa tehdään jotain merkittävää ja saadaan muilta arvostusta. Harrastuksessa on myös oleellista, että se tuottaa iloa. (Heinonen 2004, 74-82.) Harrastuksen tärkein tavoite voi olla huippukokemus eli flow-kokemus. Kyse on onnen tunteesta, joka kestää vain hetken. Flow saavuttaminen edellyttää vaativaa päämäärää ja sen saavuttaminen vaatii isoja ponnisteluja. Flowta ennen toiminta on, niin keskittynyttä, että ajantaju katoaa. (Heinonen 2004, 83-84.)

Lasten harrastukset kertovat vanhempien kasvatusvastuun toteutumisesta. Eli minkälaisien arvojen takia kyseinen harrastus on lapselle valittu ja onko lapsen mielipide huomioitu harrastusta valitessa? Jotta harrastus olisi hyväksi lapselle, on mietittävä lapsen näkökulmasta; miksi lapsi harrastaa tätä lajia. Koska lapsi voi harrastaa pakosta ja velvollisuudesta tai sitten omasta halusta ja innostuneisuudesta, riippumatta vanhempien kasvatusmotiveista. (Värri 2002, 132.) Laineen mukaan itsetunnon vahvat lapset ovat saaneet vanhemmiltaan hyväksymistä ja arvostusta, heistä ollaan oltu kiinnostuneita ja heidän mielipiteitään ei ole vähätelty. (Laine 2005, 41.) Vanhempien tehtävä on huomata, milloin nuorella ei ole kaikki asiat kunnossa ja päätettävä, milloin nuoren tekemisiin on puututtava ja milloin keskustelu vanhempien kanssa ei riitä, vaan tarvitaan ulkopuolista apua. ”Vanhemmat ovat lapsen tärkeimmät ihmiset” (Airola & Tarsala 2005, 130)

Aktiivinen ja kehittävä harrastus aktivoi nuorta ja voi edistää itsetunnon kehittymistä sekä fyysistä ja henkistä kuntoa. Ja se voi myös auttaa vanhempia tiedostamaan missä ja millaisessa kaveripiirissä nuori liikkuu. (Kalliopuska 1993, 30.) Ja toisaalta, jos vanhemmilla ei ole halua järjestää lapsille kehittäviä harrastuksia, eivätkä he ole kiinnostuneita, siitä millaisessa seurassa nuoret liikkuvat, kertoo se vanhempien piittaamattomuudesta. (Pulkinen, L 1977, 266.) Lasten ja nuorten harrastustoiminta on kiinni vanhempien aktiivisuudesta ja viitseliäisyydestä, koska lapset ja nuoret eivät vielä tiedä kaikista harrastusmahdollisuuksista, eikä heillä ole mahdollisuutta osallistua harrastuksiin ilman vanhempien tukea ja kuljetusapua. Harrastustoiminta vaatii tiettyjä toimintoja, mutta se myös antaa elämyksellisiä kokemuksia.(Pulkinen 1977, 259. ja Helve 2009, 266.)

3.2 Hevoset harrastuksena

Hevonen harrastusvälineenä on haasteellinen, koska on kyse elävästä luonto kappaleesta, eikä mistään urheiluvälineestä. Hevonen pystyy oppimaan asioita ja sillä on hyvä muisti. On hyvä myös tietää, että on kyse pakoeläimestä, joka pelästyessään ensin pakenee ja sitten vasta pysähtyy katsomaan mikä pakenemisen aiheutti. Ja kun on kyse elävästä olennot, jonka kanssa toimitaan parhaillaan kymmeniä vuosia, siihen muodostuu tunneside ja luopuminen on usein raskasta. Hevosta kuvaavia adjektiiveja ovat: villi, herkkä, sosiaalinen, älykäs ja persoonallinen. Hevonen on hyvänolon- ja mukavuudenhaluinen, sillä on oma tahto, herkäät aistit ja omat vaistonvaraiset reaktionsa. Hevosen kanssa toimiessa on hyvä tietää hevosen käyttäytymisestä ja luonteenpiirteistä vähän tarkemminkin, se auttaa ymmärtämään hevosta ja sen avulla voidaan välttää vahinkoja ja onnettomuuksia. (Vepsä, Syrjälä, Pussinen ja Paanetoja 2003, 19-20.)

Olipa hevosharrastus sitten esimerkiksi raviurheilua tai ratsastusta, niin kyse on hevosen ja ihmisen välisestä yhteistyöstä. Hevosharrastuksista esimerkiksi ratsastus

vaatii enemmän aivotyötä, kuin fyysistä suoritusta. Ratsastus ei voi olla täydellistä ilman toimivaa tunnesidettä hevoseen. (Pitkänen A-K 2008, 7.) Terapiavälineenä hevosella on saatu onnistuneita tuloksia masennuksen hoidossa, minäkuvan häiriöissä, vakavissa psykooseista ja traumaista selviämisessä. Hevosen hyvää tekeviä vaikutuksia on myös stressin väheneminen, masennuksen torjuminen ja arjen haasteista selviäminen. (Pitkänen 2008, 8.) Hevosen kanssa toiminen edellyttää hevoslajin tuntemusta, mutta myös eri hevosityksilöiden kokemustaustan, temperamentin ja tunne maailman tuntemusta (Pitkänen 2008, 81).

Tutkimusten mukaan hevosten hoitaminen kehittää nuoren empatiaa. (Kalliopuska 1993, 7.) Ihmisen on helppo lähestyä eläintä ja varsinkin lapsella on luontainen kiintymys eläimiin. Hevosella on positiivisia vaikutuksia lapseen, sen avulla lapsi saa kehityksen kannalta välttämättömiä positiivisia ja negatiivisia kokemuksia. Hevonen auttaa lasta voittamaan itsensä, tuntemaan kunnioitusta ja yhteenkuuluvuutta. (Palola 2003, 86.) Hevosharrastus on tapa viettää aikaa, sieltä voi saada ystäviä, siellä toteutetaan unelmia ja tyydytetään seikkailunhalua. Hevonen on iso, lämmin, karvainen ja sillä on ystävällinen olemus, nämä ominaisuudet houkuttelevat nuoria hevosten pariin. Hevosen kanssa työskentely kohottaa itsetuntoa, kun saa suuren ja vahvan hevosen toimimaan ihmisen haluamalla tavalla. (Palola 2003, 86.) Hevosharrastuksen avulla nuori voi luoda identiteettiään, esimerkiksi hevosen omistaminen on osa identiteettiä. Aika ajoin aihe on myös noussut pinnalle tiedotusvälineissä. Tässä muutamia poimintoja hevosharrastuksen positiivisista vaikutuksista. Eläimillä on monia positiivisia vaikutuksia ihmiseen, esimerkiksi: eläimestä on seuraa, se pitää ihmisen toimintakykyä yllä, kun eläimen kanssa on ulkoiltava, eläimestä huolehtiminen tekee ihmisestä tarpeellisen, eläimen avulla muodostuu sosiaalisia suhteita toisiin lemmikkien omistajiin ja eläimestä on seuraa yksinäiselle ihmiselle. (Gunter 1999, 15.)

Yhä useampi nuori kärsii mielenterveys ongelmista Stakesin tutkimuksen mukaan (<http://www.stakes.fi/FI/ajankohtaista/Tiedotteet/3.10.2007.>) Lasten ja nuorten lisääntyneeseen pahoinvointiin on alettu kiinnittää yhä enemmän huomiota. Pahoinvointi näkyy lisääntyneenä väkivaltarikoksina ja syrjäytymisenä (Hyvätti 2003, 20, Koistinen

2005, 1 ja Rainio 2003, 11.) Nuoriso- ja sosiaalityössä on jouduttu kehittämään uusia toimintamuotoja, nuorten lisääntyneen pahoinvoinnin myötä. Näistä esimerkkeinä erilaiset terapiat ja toiminnalliset menetelmät. Ratsastusterapia on yksi näistä terapia muodoista. (Palola 2003, 81.) Ratsastusterapia on paljon muutakin, kuin pelkkää toimintaa, siinä on kyse hevosen ja hoitajan välisestä vuorovaikutuksesta, hoitamisesta, rentoutumisesta ja elämyksistä. Tämä terapia sopii vastapainoksi nykyiselle kiihvaalle elämänmenolle ja luonnosta vieraantumislle. (Palola 2003, 85.)

Monissa perhekodeissa on huomattu hevosharrastusten hyvää tekevät vaikutukset ja perhekodeissa tuetaan nuorten hevosharrastuksia. Suomen Ratsastajainliitto (SRL) ja Suomen Hippos tekevät yhteistyötä ”Ratsastuspedagogia ehkäisemään lasten ja nuorten syrjäytymistä” kehityshankkeen tiimoilta. Kehityshankkeen tukijana on apurahan voimin myös opetusministeriö. (Koistinen 2005, 2.) Hevosharrastus on arvokasta kasvatustyötä, jossa nuoret oppivat toimimaan vuorovaikutuksessa, saavat hevosesta ystävän ja onnistumisen elämyksiä. Pohjatyötä seminaarille on tehty vuodesta 2000 alkaen ja siinä ovat mukana mm. Suomen Ratsastajainliitto, Suomen Hippos, Kuopion yliopisto, Lastensuojelun keskusliitto ja Mannerheimin lastensuojeluliitto. Seminaariin tarkoituksena on ollut yhteistyössä estää nuorten syrjäytymistä. (<http://hippos.fi/hippos/ajankohtaista/10.10.2005.>)

Yleensäkin eläimen kanssa toimiminen vähentää stressiä, masentuneisuutta, yksinäisyyttä ja sosiaalista eristäytymistä (Gunter 1999, 67). Eläimen kanssa toimiminen opettaa lasta ottamaan eläimen hoidosta vastuuta ja vastuu saa lapsen tuntemaan itsensä tärkeäksi ja tarpeelliseksi. Eläimen onnistunut koulutus voi kohottaa lapsen itsetuntoa. Eläimet hyväksyvät lapsen sellaisena, kuin hän on, eikä sellaisena, mitä lapset yrittävät olla. (Gunter 1999, 92.)

Hevosen käsittely edellyttää kykyä ymmärtää hevosta ja kommunikoida sen kanssa. Hevosta oppii parhaiten ymmärtämään seuraamalla sen toimintaa vapaana laumassa laitumella tai tarhassa, jossa hevonen toteuttaa laumakäyttäytymistään ja kehonkieltä kommunikointiin. Hevonen on lauma- ja saaliseläin ja se näkyy sen toiminnassa lau-

massa. Laumassa on aina yksi johtaja ja muilla laumanjäsenillä on tarkka arvojärjestys, jonka mukaan ne toimivat. Laumanjohtaja on yleensä vanhin ja kokenein, jota kunnioitetaan ja se osoitetaan seuraamalla johtajaa ja väistämällä johtajaa tai ylempi arvoista. (Vepsä, Syrjälä, Pussinen ja Paanetoja 2003, 69-73.) Ratsastus ei ole pelkästään tekniikkalaji, vaan siinä on myös kysymys hevosen ja ihmisen välisestä yhteistyöstä. Ratsastus on monipuolinen laji, joka kehittää, niin fyysistä, psyykkistä, kuin sosiaalistakin puolta. Ratsastus keittää ryhtiä, tasapainoa, rytmiä ja kehon hallintaa. Se myös vahvistaa lihaksia, lisää kehittää kestävyyttä, parantaa keskittymiskykyä, reaktiokykyä ja tarkkaavaisuutta. (Vepsä, Syrjälä, Pussinen ja Paanetoja 2003, 13.)

Hevosen ja ihmisen välinen yhteistyö on muutakin, kuin ratsastamista tai ajamista, se on läheisyyttä ja nauttimista yhdessä olemisesta. (Kaimio 2004, 621.) Hevonen oppii myös tulkitsemaan ihmisen elekieltä, usein hevonen oppii toistojen kautta yhdistämään ihmisen elekielen siihen tilanteeseen tai tapahtumaan, jossa se tapahtuu. Esimerkiksi hevonen yhdistää ihmisen rentouden normaaleihin talliaskeleisiin ja ihmisen hymyn palkkioon tai toivottuun toimintaan. (Kaimio 2004, 108-109.) Hevosen ja ihmisen välisen yhteistyön tulisi perustua luottamukseen (Kurikka L 2009, 16). Hevonen oppii luottamaan ihmiseen, kun sen kanssa toimitaan rauhallisesti, eikä hevoselle aiheuteta kipua ja hevonen tuntee olonsa turvalliseksi ihmisen läheisyydessä. Hevosen ja ihmisen välillä tulee vallita molemminpuolinen kunnioitus, jotta yhteistyö on mahdollista. Jos hevonen ei kunnioita ihmistä, se tekee mitä haluaa. Hevosen kunnioituksen saa ottamalla johtaja-aseman ihmisen ja hevosen välisessä ”laumassa”. Mutta tärkeää on että kunnioitusta ennen on luotu luottamus ihmisen ja hevosen välille, sillä ilman luottamusta kunnioitus on pelkoa. (Kurikka 2009, 22.)

Ihminen kommunikoi hevoselle monella eri tavoilla, on hyvä tiedostaa nämä eri tavat. Ihminen viestii luonnostaan hevoselle verbaalisesti, mutta hevonen oppii ymmärtämään vain kymmenen sanan merkityksen. Mutta hevonen reagoi ääntä enemmän ihmisen hengitykseen. Hengityksen pidättäminen tai pinnallisesti hengittäminen viestii hevoselle jännittyneisyydestä. Ja kun hevonen aistii ihmisen jännityksen, se jännittyy itsekin on varuillaan ja valmiina pakenemaan vaaran uhatessa. Ihminen viestii hevo-

selle myös kehollaan, rauhallisuus, kärsivällisyys ja kohteliaisuus ovat valttia hevosen kanssa toimiessa. Yksi tärkeä kommunikoinnin väline on paine. Se voi olla suoraa, eli narusta vetämistä tai epäsuoraa, jolloin hevonen reagoi ihmisen kehoon, liikkeisiin, eleisiin tai energioista tulevaan paineeseen. (Kurikka 2009, 28-30.)

3.3 Hevosharrastuksen sosiaalinen merkitys

Urheilu harrastus nähdään hyvänä ja kasvuympäristönä sopivana vanhempien näkökulmasta. Ja sen nähdään edistävän lapsen sosiaalista kehitystä sekä parantavan moraalista ajattelua. (Telama ja Laakso 1998, 275.) Kun nuori tuntee olevansa osa jotakin yhteisöä, se vaikuttaa positiivisella tavalla nuoren elämänhallintaan (Hyvätti 2005, 21). Sosiaalisuus on kykyä sosiaaliseen vuorovaikutukseen ympäristön kanssa. Sosiaalisen kasvatuksen tavoitteita ovat toisten huomioonottaminen, kyky yhteistoi-
mintaan, toisen auttaminen ja sovittujen sääntöjen noudattaminen. (Telama ja Laakso 1998, 276.) Tallilla tavataan kavereita ja vietetään muutenkin aikaa, ei vain ratsasteta tai ajeta. Ja Kalevan haastattelun mukaan tallilla käynnin sosiaalinen merkitys on tärkeä etenkin tytöille. (Kaleva Peto-liite 2006, 5.)

Sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan on alettu antaa koulutusta vasta vuodesta 2002 lähtien, joten on kyse melko tuoreesta käsitteestä. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on ihmisen ja hevosen välistä vuorovaikutusta, yhteisöllistä toimintaa lasten ja nuorten sosiaalisen kasvun ja hyvinvoinnin tukemiseksi ohjatussa talliyhteisössä, kyse on sosiaalityön yhdestä menetelmästä. Yksinkertaisuudessaan on kyse järjestää mielekästä toimintaa, onnistumisen elämyksiä sekä luoda tunne, että on osa talliyhteisöä. Tällä talliyhteisöllä tarkoitetaan: hevosia, ratsastajia, tallin työntekijöitä, tallilla käyvien nuorten vanhempia ja muita sidosryhmiä. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta eroaa ratsastusterapiasta juuri yhteisöllisyydellään, ratsastusterapiassa näkökulma kohdistuu yksilöön. (Koistinen 2005, 4-5.) Käytännössä tämä toiminta voi olla tallilla oleilua, hevosten seurassa vietettyä aikaa, hevosten ja tallin hoitoa, hevosella ratsastusta ja ajamista. Sosiaalipedagogiselle hevostoiminnalle on myös asetettu tiettyjä kriteereitä: toimintaa ohjaa asiansa osaava ohjaaja, toiminta on suunniteltua, toimin-

nalla on selkeät tavoitteet ja hevoset ovat koulutettuja. Sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa halutaan tukea lasten ja nuorten sosiaalista kasvua ja hyvinvointia, yhteisöllisen hevostoiminnan avulla. Ja toiminta käsittää hevosiin liittyvän ratsastus-, ravi-, ajo- ja työtoiminnan. Toimintaa kuvaa: yhteisöllisyys, toiminnallisuus ja elämyksellisyys. (Koistinen 2005, 4,6.)

3.4 Hevostallit kasvuympäristönä

Kasvuympäristössä tapahtuva vuorovaikutus ja sosiaaliset kokemukset vaikuttaa nuoren minäkäsityksen kehittymiseen. Tärkeimpiä kasvuympäristötekijöitä ovat koti, koulu ja toveripiiri. Nuori tarvitsee auktoriteetin ja hänellä on tarve samaistua kaveripiiriin. Kasvuympäristössä nuori oppii ja omaksuu käyttäytymismalleja, arvoja ja asenteita. Samaistumisen myötä nuoren itsetunto vahvistuu. (Laine 2005, 40.) Ei siis ole samantekevää, millaisessa kaveripiirissä nuori harrastuksissaan kulkee. Ihannetapauksessa talliyhteisön ilmapiiri on sellainen, että se tukee, hyväksyy ja kannustaa lasta tai nuorta. Moraalilla tarkoitetaan oikean ja väärän erottamista. Monesti yhteisössä, kuten esimerkiksi hevostallilla ratkaisut oikean ja väärän teon välillä koskevat toisia ihmisiä. Omat valinnat ja teot voivat aiheuttavat seurauksia toisten ihmisten kannalta. Myös luonto on huomioitava moraalisisissa valinnoissa. Moraali kehittyy sosiaalisessa vuorovaikutuksessa eli keskustelemalla arvoista ja moraalिसäännöistä, sekä käytännön kokemuksista, joissa täytyy tehdä moraalisia valintoja. (Telama ja Laakso 1998, 276-277.)

Tämän päivän nuorilla tuntuu olevan vaikeuksia erottaa oikeaa väärästä. Varastamista ei nähdä rikoksena, vaan ainoastaan kiinni jääminen tyhmyytenä. Opettajia ja vanhempia ei enää kunnioiteta, heidän auktoriteettinsa on vähentynyt, se on nähtävissä yhteiskunnassamme. Nuorten arvomaailma ei jäsentynyt, eikä voi olla, kun se ei ole jäsentynyt edes vanhemmilla. Ja ilman arvoja on vaikea tiedostaa mikä on hyvä ja mikä paha. (Helve 2002, 18-19.) Tämän vuoksi on tärkeää, että nuorelle jossain ope-

tettäisiin oikean ja väärän merkitystä ja oikeanlaista arvomaailmaa. Voisiko hevostallit olla yksi tällainen paikka?

Talleilla opetetaan ottamaan vastuuta, työmoraalia, toisten huomioonottamista ja hyviä käytöstapoja. Nuori myös hakee huomiota ja arvostusta talleilta. Toiselle se on menestys kilpailuissa, toiselle onnistumista hevosen hoidossa ja kolmannelle roolia talliyhteisössä. Arvostuksen saaminen on edellytys harrastuksen jatkumiselle. (Pitkänen 2008, 77.) Nuori toimii omaksumien arvojen mukaan. Yksilön kehitystä ohjaavat yksittäisen, niin kasvattajan, kuin yhteiskunnallisetkin arvot. Onkin tärkeää nuoren persoonallisuuden kehittymisen kannalta, että yksilö sisäistää vallitsevat normit, ja myös käyttäytyy niiden mukaisesti. Nuori oppii huomioimaan muita ihmisiä, jos hän oppii tuntemaan syyllisyyttä rikkoessaan asetettuja rajoja. Näin nuoresta tulee empaattinen ja toisia ihmisiä ymmärtävä yksilö. (Kaipio 1999, 13.) Vanhempien tulisi toimia opettamien normien mukaan, koska nuoret eivät kykene sisäistämään opetettuja normeja, jos vanhemmat toimivat epä johdonmukaisesti. (Kaipio 1999, 15.)

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan seminaarissa 17.2.2005 on todettu seuraavaa: talli on turvallinen paikka, jossa on tarkat säännöt ja rajat. Vastuu ja rajat luovat turvaa nuorelle. Nuorelle on tärkeää yhdessä toimiminen ja elämyksellisyys tallilla sekä kavereiden merkitys 10-16-vuotiaille (Huttunen 2005,1). Talleilla nuoret viettävät aikaa, siellä saatetaan olla koko päivä. siellä opitaan vastuuta, pitkäjänteisyyttä ja työntekoa. Ja kaikki työ on kivaa, jopa lattian lakaisu. (Kaleva Peto-liite, 2006 4.) Vastuun ottaminen hoitohevosesta nähdään kunnia-asiana ja tavoittelemisen arvoisena, hyvä hevosenhoitaja on vastuuntuntoinen. (Näre & Lähteenmaa 1992, 137.) Lapsen tai nuoren toimintaympäristöjä ovat mm. koti, koulu, kerhot ja esim. talliyhteisö. Toimintaympäristössä nuori toimii, luo sosiaalisia suhteita ja rakentaa identiteettiään. Suurin osa hankkeeseen ”Ratsastuspedagogia ehkäisemään lasten ja nuorten syrjäytymistä”, osallistuneista talliyhteisöistä on tiedostanut kasvatuksellisen vastuunsa. Talleilla toimintaa ohjaa pedagoginen ja toiminnallinen johtaja, toiminnassa opetetaan vastuullisuutta, vuorovaikutuksellisuutta, yhteisöön kasvamista ja turvallisuutta aikuisen ohjaamana. Suurin osa talliyhteisöistä tukee lasten ja nuorten sosiaalista kasvua, he

kokevat, että heidän toimintansa yksi tehtävä on kasvattaa lapsia ja nuoria sosiaalisuuteen. (Koistinen 2005, 5-6.)

3.5 Hevosharrastuksen terapeuttinen merkitys

Eläimillä on terapeuttinen vaikutus ihmisiin ja niiden käyttö tässä tarkoituksessa on jatkuvasti lisääntynyt. Esimerkiksi hevosen kanssa työskentely voidaan käyttää fyysisessä, psyykkisessä, sosiaalisessa ja pedagogisessa kuntoutuksessa terapiamuotona. Nuorten sosiaalisen kasvun tukena hevos- ja tallitoimintaa on käytetty jonkin verran. (Palola 2003, 78.) Hevoshulluus on ihastumista hevoseen. Se on kokonaisvaltainen kokemus, jossa ei voi ajatella mitään muuta kuin hevosia. Kaikkeen liittyy hevonen; piirrellään hevosen kuvia, haaveillaan omasta hevosesta, puhutaan hevosista ja katsotaan hevosohjelmia. (Näre & Lähteenmaa 1992, 138.) Hevosen ja hoitajan välistä suhdetta on kuvattu herkäksi, luottamukselliseksi ja ystävyydeksi teoksessa *Letit liehumaan*. (Näre & Lähteenmaa 1992, 146.)

Ratsastusterapia on psykososiaalisena toiminnallisena kuntoutusmuotona yksilöllisten tavoitteiden saavuttamista ja tavoitteena on fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kokonaisuuden hallinta. Tämä taito on jokin arkielämässä tarvittava taito esim. kehon motoriikan tai omien tunteiden hallinta, tätä ratsastusterapiassa opittua taitoa käytetään jokapäiväisessä toiminnassa. Ratsastusterapiaa toteutetaan hevosen ja koulutetun ratsastusterapeutin kanssa. Ratsastusterapiaa käytetään täydentämään sosiaalisen, kasvatuksellisen, lääkinnällisen tai psykiatrisen kuntoutuksen tavoitteita. (Palola 2003, 80.) Eläimen seura ei ole korvike ihmisseuralle, se on paljon enemmän. Ihmisen on helpompi ilmaista tunteitaan eläimelle, kuin ihmiselle. (Pitkänen, 1996, 13.) Ihmisten välisten suhteiden monimutkaisuus ja ristiriitaisuus tuottaa stressiä ja ahdistusta. Eläimelle on helpompi ilmaista tunteita, kun ei tarvitse pelätä tulevansa naurunalaiseksi tai väärinymmärretyksi. Eläimet tukevat ja kehittävät ihmisten vuorovaikutustaitoja sekä kykyä selviytyä sosiaalisista tilanteista. (Pitkänen 1996, 13.) Hevosen erinomaisuus terapeutiksi perustuu niiden herkän ruumiinkielen, sosiaalisten tai-

tojen ja monipuolisen tunneviestinnän vuoksi. Hevosta kuvaavia piirteitä ovat: suora, rehellinen, lempeä, rohkaiseva ja palkitseva. (Pitkänen 1996, 18.)

Hevonen ystävänä

Ihmiset peittävät sanoilla niin paljon.

Ihmiset rasittavat ystäviään kysymyksillä.

Eläin ei tuhlaa aikaa sellaiseen.

Se elää ystävyyttä ja uskoo siihen. (Aaltonen 1987, 4.)

4. TIETEENTEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

Tutkimukseni pohjautuu empiirisenä tutkimuksena kehityspsykologiseen näkemykseen, jossa nuoruus on kehittymistä yksinkertaisemmasta kohti monimutkaisempaa. Ja vaikka jokaisen yksilön kehitys on ainutlaatuista ja yksilöllistä, on taustalla silti yleisinhimillisiä seikkoja ja lainomaisia muutoksia (Turunen 1996, 12.) Tutkimukseni pohjautuu amerikkalaisen tutkijan Robert Havighurstin teoriaan, jonka mukaan nuoruuteen (12-18v) kuuluvia kehitystehtäviä ovat: identiteetin kehittyminen, sukupuoli-roolin (maskuliinisen tai feminiinisen) omaksuminen, oman ulkonäön hyväksyminen, emotionaalisen riippumattomuuden kehittyminen suhteessa omiin vanhempiin ja ikätovereihin, valmistautuminen koulutus- ja ammattiuralle, arvojen omaksumista, jotka ohjaavat toimintaa tulevaisuudessa, valmistautumista perhe-elämään sekä arvojen ja asenteiden kehittymistä. (Kuusinen 1995, 130). Lähden tutkimuksessani selvittämään, miten nämä kehitystehtävät näkyvät hevosharrastuksessa ja millaisia kasvatuksellisia arvoja hevosharrastus edustaa. Tutkimukseni taustalla on myös sosiaalipsykologinen näkemys siitä, että hevosharrastus tarjoaa nuorelle sosiaalisen kasvuympäristön, jossa nuori oppii sosiaalisia suhteita ja yhteistoiminnallisia taitoja.

Fenomenologisen tutkimusmenetelmän isänä pidetään Edmund Husserlia. Sen pohjalta ovat eksistentiaalifilosofit Heidegger, Schuler, Sartre ja Merleau-Poiny kehittäneet fenomenologisen tutkimuksen perustan, jossa pyritään saamaan tietoja elämänkokemuksesta sekä tutkitaan perusrakenteita. Fenomenologiassa päämääränä on tunnistamaan käyttäytymisen ydin. Fenomenologia lähtee siitä, että tutkijan toimintaa ei saa ohjata ennalta asetetut määritelmät, odotukset tai teriarakenteet. (Field & Morse 1985, 42.)

Tutkimukseni tieteenteoreettisena lähtökohtana on fenomenologia. Fenomenologia muutakin, kuin tutkimusmenetelmä, se on lähestymistapa ja filosofiaa. Se on pohdiskelevaa ajattelua, jossa pyrkimyksenä on kasvattaa ihmisen ymmärrystä.

(Field/Morse 1985, 42.) Fenomenologisessa tutkimuksessa kiinnostuksen kohteena ovat ihmisten kokemukset (Perttula 2008, 143). Kun tutkitaan subjektiivista kokemusta, se on ymmärtävää psykologiaa. Ymmärtävä psykologia jaetaan tieteenteoreettisesti hermeneuttiseen ja syvähermeneuttiseen psykologiaan, riippuen ilmauksen merkityksen sijainnista pinta- vai syvätasolla. (Latomaa 2008, 11.) Kokemus voidaan jakaa laadullisesti; tietoon, tunteeseen, uskoon ja intuition. Kaikkia näitä kokemuksen laatuja voidaan tutkia empiirisesti. (Perttula 2008, 13.) Ymmärtävän psykologian perinteessä on haluttu korostaa tutkijan ja tutkittavan välistä vuoropuhelua (Latomaa 2008, 40).

Käytän haastatteluiden analysointiin fenomenologista analyysiä. Käyttämäni fenomenologinen analyysi pohjautuu Amadeo Giorgin (1986) analyysiin. Tutkijan omat ennakkokäsityksensä tulee tuoda ilmi käytettäessä fenomenologista menetelmää. Pyrkimyksenä on omien ennakkokäsitysten sulkeistaminen eli syrjään siirtäminen. Ja jotta tutkija pystyy tutkimaan toisen ihmisen kokemuksia on hänen mietittävä sulkeistamista jo aineiston hankinta vaiheessa. Sulkeistaminen ei onnistu aina täydellisesti, mutta on hyvä välillä arvioida miten on onnistunut sulkeistamisessa haastattelutilanteissa. (Lehtomaa 2008, 14). Kokemusta tutkittaessa lähtökohta on objektiivisuus tutkimuskohteesta. Tutkittava kohde pyritään tavoittamaan mahdollisimman todenmukaisena, kuin se tutkimuskysymysten kannalta on mahdollista tavoittaa. (Perttula 2008, 136.) Tiivistetysti fenomenologisessa tutkimuksessa on seuraavat vaiheet: haastateltavalla on elävä kokemus tutkittavasta asiasta, haastateltava kuvailee kokemuksen haastattelijalle, haastattelija elää (ymmärtää) kokemuksen uudelleen, ja haastattelija kuvaa kokemuksen uudelleen. Sekä Perttula, että Lehtomaa pitävät erityisen tärkeänä tapaa, jolla aineistoa hankitaan, jotta tutkittavat pystyvät kuvailemaan kokemuksiaan mahdollisimman totuuden mukaisina ja eletyn kaltaisina. (Perttula 2008, 13-14.)

On muistettava, että kun on kyse toisen ihmisen kokemasta elävästä kokemuksesta, niin tutkijalle esiin tuleva aihe on, vain haastateltavien kuvaus kokemuksesta. Mutta

myös tutkija on kokeva olento ja se on myös tutkimuksellisen ymmärtämisen edellytys. Tutkijan uudelleen kokeminen on tutkimuksellista ymmärtämistä. ”*Ymmärtäminen toteutuu siinä tavassa, jolla tutkimuskohde tutkijalle ilmenee.*” (Perttula 2008, 143.) Koska ymmärrys tutkittavasta kohteesta muodostuu tutkijan tajunnalle, on tutkija subjekti. Mutta metodi tekee tutkimuksesta objektiivisen pakottamalla tutkijan ja tutkimuskohteen sellaiseen suhteeseen, että tutkittava ilmiö ilmenee itsenäenään. (Perttula 2008, 146.) Merkityksmaailma muodostuu kokemuksista, havainnoista, tunne-elämyksistä, mielikuvista, uskomuksista, käsityksistä ja arvostuksista. Ellei tutkittava kerro ja kuvaille näitä kokemuksia, ei tutkija voi tavoittaa sitä subjektiivista kokemusta. (Latomaa 2008, 17.)

Reduktiossa tutkija sulkeistaa eli tunnistaa tutkittavaan ilmiöön liittyvät etukäteismerkitykset ja pyrkii siirtämään pois mielestään tutkimuksen ajaksi. Sulkeistamisessa on kyse tutkimuksellisesta asennoitumisesta. Koko tutkimusaineiston analysoinnin ajan on pidettävä mielessä, että tutkimukseen ei pääse sekoittumaan tutkijan rakentamaa tulkintaa. Ilman sulkeistamista voi käydä niin, että tutkija ymmärtää toisen kokemuksesta, vain sen minkä olisi ymmärtänyt jo ennen haastattelua. (Perttula 2008, 145.) Reduktion toisessa vaiheessa valikoidaan ne tavat, joilla toisen kokemus on ilmennyt. Mielikuva tasolla tapahtuvassa muuntelussa tutkija etsii kokemusten ja tutkittavan ilmiön vaatimat merkitykset. (Perttula 2008, 146.) Haastattelussa tutkijan tulee olla läsnä ja osoittaen kiinnostusta haastateltavan kokemuksiin. Tutkijalla tulee olla taitoa johdatella haastateltavaa kohti eläviä kokemuksia. Tulee välttää painostamasta haastateltavaa kertomaan enemmän, kuin haastateltava on valmis kertomaan. (Perttula 2008, 141)

5. TUTKIMUSASETELMA JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Teoreettisessa viitekehyksessä käsittelen nuoruuden kehitysvaiheita ja hevosharrastusten merkitystä nuoren kehityksen kannalta. Taustalla on Havighurstin teoria kehitystehtävistä, jotka olen esitellyt luvussa 2.3. Tutkimukseni on fenomenologinen. Tehtäväni on kuvata tutkittavien kokemuksia hevosharrastuksista nuoruudessa ja selvittää millaisia merkityksiä ja tekijöitä hevosharrastukseen on liittynyt.

Tutkimustehtäväni ovat seuraavat

1. Millaisia kokemuksia hevosharrastuksesta oli nuoruudessa?
2. Mikä merkitys hevosharrastuksella oli nuoruudessa?

Tutkimukseni empiirisessä osassa lähdän selvittämään, millaisia kokemuksia haastattavilla on hevosharrastuksesta nuoruudessa ja minkälainen merkitys hevosharrastuksella oli nuorille. Tutkimuskohteeni on ihmisen kokemus, kokemus syntyy ihmisen ja toiminnan välille. Ihmisen tajunnallinen toiminta kohdistuu aina johonkin kohteeseen, vaikka aina ihminen ei pysty tunnistamaan toimintansa kohdetta. (Virtanen 2006, 165.) Tutkimukseni on laadullinen tutkimus. Ja kerään tutkimusaineiston haastatteleamalla kolmea naista. Tutkimusotteeni on fenomenologinen, joka pyrkii ymmärtämään merkityksiä, ilmiön yleisten ja ainutkertaisten sisältöjen avulla (Perttula 1995, 53). Tutkimukseni on laadullinen, koska laadullinen tutkimus on käyttökelpoinen tutkitessa ihmisten kokemuksia. Lähdän hakemaan vastauksia tutkimuskysymyksiini laadullisella haastattelututkimuksella. Haastattelen (katso haastattelulomake liitteistä) kolmea naista, jotka muistelevat omaa nuoruuttaan ja siihen kuulunutta hevosharrastusta. Haastattelukysymykset laadin Havighurstin kehitystehtävien pohjalta ja mietti en kysymyksiä, jotka saisivat haastateltavat kuvailemaan kokemuksia hevosharrastuksista. Haastattelutilanteessa tarpeen vaatiessa tein tarkentavia kysymyksiä. Kuitenkin ohjailematta likaa haastateltavia. Haastateltavani ovat naisia, koska suurin osa

nuorista hevosharrastajista on naisia ja näin ollen haastateltavien löytäminen oli helpompaa.

5.1 Kokemus tutkimuskohteena

Tutkimuksessani tutkin nuorten kokemuksia hevosharrastuksesta. Juha Perttula on määritellyt kokemusta seuraavalla tavalla: kokemuksessa on kyse subjektin ja objektin muodostamasta kokonaisuudesta eli niiden välisestä merkityssuhteesta. Siitä, että subjekti tiedostaa toimintansa sekä toiminnan kohteen, on kyse elämyksen kokemisesta, jossa kohde ilmenee ihmiselle jonakin. (Perttula 2008, 116.) Eli kokemus muodostuu ihmisen mielessä, on kyse tajunnan toiminnasta, subjektiivisesta kokemuksesta. Ihmisen ja elämäntilanteen välillä on suhde, tästä suhteesta muodostuu kokemus (Virtanen 2006, 165). Kokemukset voivat olla tiedostettuja tai tiedostamattomia. Fenomenologiassa lähdetään siitä, että kaikki merkityssuhteet ovat aluksi psykologisesti tiedostamattomia. Kaikki merkityssuhteet eivät muodostu elämyksellisesti valmiiksi koskaan. Fenomenologiassa on ajateltu, että nämä merkityssuhteet, jotka eivät muodostu elämyksellisesti valmiiksi ovat tiedostamattomia kokemuksia. Kyse on merkityssuhteen muodostumisasteesta, eli onko se keskeneräinen vai täydentynyt. Kokemuksen merkittävyys elämyksenä ei riipu siitä, onko se tiedostettu vai tiedostamaton. (Perttula 2008, 118-119.)

Ajatuksista, tunteista, toiveista ja odotuksista, joita ihminen havaitsee mielessään muodostuu psyyke eli sisäinen elämysmaailma (Vuorinen 1997, 5). Timo Latomaa mukaan ihmisen mieli eli psyyke muodostaa kokemusten avulla merkitysmaailman. Mielen tutkiminen on mahdollista, vain jos tutkittava haluaa kertoa kokemuksistaan. On kyse ymmärtävästä psykologiasta eli psykologian tutkimuskohde mieli voidaan tavoittaa, vain rekonstruktiiivisella menetelmällä. (Latomaa 2008, 17-19.)

Omassa tutkimuksessani lähdän tutkimaan millaisia kokemuksia haastateltavilla on hevosharrastuksesta nuoruudessa. Olen etukäteen varmistanut haastateltaviltani

suostumuksen osallistumisesta tähän tutkimukseen ja koska aihe on myös heille läheinen uskon, että heillä on halu kertoa kokemuksistaan aidosti ja innostuneesti. Jokainen haastateltavani on verbaalisesti aktiivinen, jotten heillä on myös taidot ilmaista aidosti kokemuksiaan.

5.2 Aineiston hankinta

Fenomenologisen menetelmän näkökulmasta tutkijan tehtävä on ymmärtää kokemuksellinen ilmiö juuri sellaisena, kuin se on ja pyrkiä kuvaamaan ilmiö, niin ettei se kadota merkitysyhteyttänsä. Tämä vaatii tutkijalta tietoista pyrkimystä ennakkoletuksettomuuteen sekä kieltää teoreettinen tutkimusasenne. (Lehtomaa 2008, 163). Pyrin ymmärtämään kuvattavaa ilmiötä juuri sellaisena, kuin tutkittavat sen muistavat. Käytän aineistona teemahaastattelun avulla saamiani tekstejä ihmisten kokemuksista hevosharrastuksista nuoruudessa. Fenomenologisen tutkimuksen kannalta haastattelutilanteessa esitetyt kysymykset ovat mahdollisimman avoimia ja strukturoimattomia, jotta haastateltava pystyy ilmaisemaan kokemuksiaan mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Hyvän kysymyksen tulee herättää tutkittavaan asiaan liittyviä omakohtaisia kokemuksia ja mielikuvia. (Perttula 1995, 65-66). Tutkijalla on lähes aina etukäteisolettamuksia tutkimuskohteestaan. Jotta omat asenteeni eivät vaikuttaisi haastattelutilanteessa, niin ennen haastattelujen tekemistä kirjaan ylös ennakkoletukseni.

Halusin tutkia nimenomaan kokemuksia hevosharrastuksesta, koska se on minulle läheinen ja kiinnostava aihe. Uskon, että omat kokemukseni auttavat eläytymään ja ymmärtämään paremmin haastateltavien kokemuksia. Koska itselläni on omakohtaista kokemusta hevosharrastuksesta, uskon sen olevan tutkimuksen kannalta vahvuus tai jopa välttämättömyys, jotta tutkimuskohdetta voi ymmärtää. Lisäksi pystyin hyödyntämään kandintyössäni tekemää aineistoa, kun sekin käsitteli hevosharrastusta.

Haastattelun aikuisia, koska parhaillaan nuoruutta elävät tai sen juuri ohittaneet, eivät vielä pysty arvioimaan millaisia merkityksiä hevosharrastuksella on ollut nuoruudessa. Tai voi olla vaikea sanoa, onko nuoruus jo ohi, vai jatkuuko se vielä, kun sen kesto voi vaihdella eri yksilöillä. Valikoin haastateltavani sen perusteella, että heillä on hevosharrastus jatkunut läpi nuoruuden. Ja yritin myös valita sellaisia henkilöitä, joilla olisi kyky kertoa kokemuksista. Lopulta päädyin haastattelemaan kolmea naista, joilla hevosharrastus oli alkanut ennen kahtatoista ikävuotta ja jatkunut läpi nuoruuden. Kaikilla kolmella haastateltavalla oli gradua vastaava päättötyö tehtynä, joten ajattelin heidän paremmin tiedostavan tämän haastattelun merkityksen itselleni ja ymmärtävän millä tavalla heidän tulisi kuvailla kokemuksiaan, että saisin riittävän aineiston. Lisäksi tunsin heidät hyvin ja kaikilla oli hyvä suullinen viestintä. Valitsin henkilöt ystäväpiiristäni, koska uskon, että haastateltavat uskaltavat avoimemmin kertoa kokemuksistaan ja ovat motivoituneempia haastattelusta. Haastateltavien tulee muistella omaa nuoruuttaan (12-22-v), millaista hevosharrastus oli? Haastattelut olivat tunnin mittaisia ja litteroinnin jälkeen aineistoa oli 28 sivua. Tein haastattelut syksyllä 2011 kotonani ja nauhoitin ne tietokoneella express scribe- ohjelmalla. Haluan suojata haastateltaviani parhaalla mahdollisella tavalla, joten kerron heistä mahdollisimman vähän taustatietoja, jotta he eivät ole tunnistettavissa. (Field/Morse 1985,150.) Pysin luomaan haastattelutilanteista keskustelunomaisia. Haastattelurungon muodostin Havighurstin kehitystehtävien pohjalta sekä mietin, millaisten kysymykset antaisivat vastauksia tutkimuskysymyksiin, millainen hevosharrastus on ja millainen merkitys sillä on ollut nuoruudessa. Haastattelun runko muodostui seuraavien kysymysten ympärille (katso haastattelurunko liitteistä):

1. Kuvaile hevosharrastustasi nuoruudessasi (12-22-v)?
2. Millainen merkitys hevosharrastuksella oli sinulle?
3. Vaikuttiko hevosharrastus identiteettiisi?
4. Muuttuiko suhde vanhempiin hevosharrastuksen myötä?
5. Löytyikö hevosharrastuksen parista seurustelukumppaneita?
6. Onko maailmankatsomuksesi muuttunut hevosharrastuksen myötä?
7. Onko hevosharrastus opettanut vastuunottamista, miten?

8. Millaisia arvoja hevosharrastus on opettanut sinulle?

Lisäksi tein täydentäviä ja tarkentavia kysymyksiä, jos haastateltavat eivät osanneet vastata tai he vastasivat hyvin lyhyesti.

5.3 Fenomenologinen analyysi (Giorgi)

Päädyin käyttämään Amadeo Giorgin viisi vaiheista menetelmää, koska se on yksinkertainen, selkeä ja Timo Latomaa suositteli käyttämään fenomenologista perusmenetelmää. Selvitän tässä Giorgin analyysin vaiheet sekä esittelen oman analyysini vaihe vaiheelta.

Giorgin fenomenologisen analyysin vaiheet:

1. Tutkimusaineistoon perehtyminen avoimin mielin, kokonaisuuden hahmottamiseksi. Eli aineisto luetaan läpi useaan kertaan, pyrkimyksenä muodostaa kokonaisnäkemys aineistosta.
2. Tutkimusaineistoa jäsentävien keskeisten merkitysyksiköiden muodostaminen. Tutkittavan ilmiön kannalta merkittävät yksiköt poimitaan tekstistä.
3. Tutkimusaineistosta löydetyt merkitysyksiköt muutetaan tutkijan tieteenalan kielelle tutkittavan ilmiön kannalta.
4. Sisältöalueiden muodostaminen aineiston ja tutkittavan ilmiön perusteella.
5. Merkityssuhteiden ja niistä tehtyjen muunnosten sijoittaminen sisältöalueisiin.
6. Yksilökohtaisten merkitysverkostojen muodostaminen. (Giorgi 1996, 8-21).

Lähden tutkimuksen analysoinnin omien ennakko-oletusten kirjaamisella: Minusta hevosharrastus antaa positiivisia kokemuksia ja harrastus lähtee ihastumisesta hevoseen. Hevosharrastus on enemmän, kuin harrastus se on elämäntapa. Hevosharrastus on sosiaalinen tapahtuma, jossa kavereiden merkitys korostuu. Koska hevosharrastus on, niin kokonaisvaltainen harrastus, niin murrosiässä ei jää aikaa ”pahanteekoon”. Pysin myös sulkeistamaan omat kokemukseni hevosharrastuksista, jotta ne eivät vaikuttaisi tutkimuksen kulkuun ja lopputuloksiin. Lähden ensimmäisessä vai-

heessa avoimin mielin lukemaan litteroituja haastattelu ja hahmottelemaan kokonaisuutta. Tulostan haastattelut paperille, koska minusta on helpompi lukea paperi versiota ja tehdä siihen merkintöjä. Tämän jälkeen luin haastattelut moneen kertaan läpi, jotta pystyin muodostamaan selkeämmän kokonaiskäsityksen haastatteluista.

Toisessa vaiheessa lähdin poimimaan tekstistä ilmiön kannalta merkittäviä yksiköitä. Eli kokemuksia hevosharrastuksesta nuoruudessa. Tässä vaiheessa ei erotella tutkimuksen kannalta olennaisia ja epäolennaisia, vaan merkittävien yksiköiden poimiminen tapahtuu spontaanisti psykologisen näkökulman ohjaamana. (Giorgi 1996,11.) Alleviivasin merkittävät yksiköt ensin paperille, jonka jälkeen kirjoitin ne ylös tietokoneelle. Merkittävät yksiköt olivat sanoja, lauseen osia tai useita lauseita. Tässä muutamia esimerkkejä:

Mä alotin tosi aikasin ne ratamestarin hommat. Ja siinäkin mulla oli heti semmoinen tavoite, että mä haluan siinä etteen päin./

Mähän oon tosi kilpailunhaluinen, sitte se oli yks miks mä siellä kestilässä varmaan pysyin niinki pitkään, että mä sain kilpailla niillä poneilla. Mä luulen, että tuo kilpailujuttu kuitenkin asetti semmoisia tavoitteita. Että kyllä se tavoitteellisuus, niin ku tuota. Että niillä on jotakin tarkoitusta, että niillä tekkee./

Kolmannessa vaiheessa muutin merkittävät yksiköt tutkijan kielelle. Merkittävien yksiköiden keskeinen sisältö kirjoitettiin yleiselle eli tutkijan kielelle, kadottamatta haastattavien kokemaa merkitystä. Eli kirjoitin tutkijan kielelle käännetty teksti isoin kirjaimin merkittävien yksiköiden perään. Tässä muutama esimerkki:

/Mä alotin tosi aikasin ne ratamestarin hommat. ja siinäkin mulla oli heti semmoinen tavoite, että mä haluan siinä etteen päin. HÄN ALOITTI JO NUORENA RATAMESTARIN TYÖT JA HÄNELLÄ OLI TAVOITTEENA EDETÄ SIINÄ.

/Mähän oon tosi kilpailunhaluinen, sitte se oli yks miks mä siellä kestilässä varmaan pysyin niinki pitkään, että mä sain kilpailla niillä poneilla. Mä luulen, että tuo kilpailujuttu kuitenkin asetti semmoisia tavoitteita. Että kyllä se tavoitteellisuus, niin ku tuota. Että niillä on jotakin

tarkoitusta, että niillä tekkee. HÄNELLE OLII TÄRKEÄÄ KILPAILEMINEN JA SEN TAVOITTEELLISUUS HEVOSHARRASTUKSESSA.

Neljännessä vaiheessa lähdin muodostamaan sisältöalueita, aineiston ja tutkittavan ilmiön perusteella. Sisältöalueita muodostui seitsemän.

Sisältöalueet:

1. Tallilla vietetty aika
2. Toiminta tallilla
3. Mieleenpainuvia muistoja tallilta
4. Tallilla opitut asiat ja arvot
5. Hevosharrastuksen viehätys
6. Negatiiviset muistot tallilta
7. Hevosharrastuksen merkitys.

Viidennessä vaiheessa sijoitin merkityssuhteet ja niistä tehdyt muunnokset sisältöalueiden alle. Eli jokainen merkityksen sisältämä yksikkö siirretään, jokin sisältöalueen alle. (Perttula 1995, 95 ja 164.) Siitäkin muutama esimerkki:

1. Hevosharrastuksen kuvailua:

/Tallillahan tarkoitti viikonloppuisin ja aina, kun siellä tarvittiin. TALLILLA TARKOITTI VIIKONLOPPUISIN JA AINA TARVITTAESSA.

/Ja sitten tuota kesäthän mä olin JA MYÖS KESÄT HÄN OLII TALLILLA.

/Että kyllä mä sinne omasta halusta menin, mutta sitte siinä tuli semmonen jakso, että kavereiden kanssa ois ollu vaan niin hauskaa, oli ihastumisia ja kaikkea TALLILLA KÄYMINEN OLII VAPAAEHTOISTA, MUTTA VÄLILLÄ OLISI OLLUT HAUSKEMPAA VIETTÄÄ AIKAA KAVEREIDEN KANSSA.

Jos ajattelee kakstoista vuotta, niin sillan varmaan oon käynyt jo tosi monta kertaa viikossa. KAKSITOISTA VUOTIAAN HÄN KÄVI TALLILLA JO MONTA KERTAA VIIKOSSA.

/Siihen aikaan käytiin joka päivä. TALLILLA KÄYTIIN JOKA PÄIVÄ SILLOIN.

Ja siellä tuli vietettyä aikaa ja touhuttua. SIELLÄ VIETETTIIN AIKAA JA TOUHUTTIIN.

/Me pidettiin ratsastustunteja, tehtiin tallitöitä. HE PITIVÄT RATSASTUSTUNTEJA JA TEKIVÄT TALLITÖITÄ.

Viimeisessä vaiheessa tein jokaisesta haastattelusta johdonmukaisen ja selkeän yksilökohtaisen merkitysverkoston. Tiivistämään tekstiä ja yhdistelemään samaa tarkoittavat merkitysyksiköt. Ensin tein sisältöalueittaiset merkitysverkostot jokaisesta haastattelusta ja sen jälkeen sisältöalueista riippumattomat merkitysverkostot.

6. Fenomenologisen analyysin tulokset

Tässä kappaleessa esittelen Amadeus Giorgin (1996) analyysin pohjalta muodostamani yksilökohtaiset merkitysverkostot. Kirjoitin yksilökohtaiset merkitysverkostot tarinan muotoon kronologisessa muodossa. Poimin vielä jokaisesta haastattelusta yhden suoran lainauksen, joka mielestäni kuvasi parhaiten haastateltavan kokemusta hevosharrastuksesta nuoruudessa. Käytän analysoinnin tässä vaiheessa haastateltavista numeroita 1, 2 ja 3.

Haastateltava 1

”Mutta kyllä niin, ku se on niin tärkeä asia, sitte hevosten kans touhuaminen ja itsensä haastaminen harrastuksessa. Se on hiton vaikaa, hevostakin lukia ja se justinsa, se nimenomaan antaa niitä haasteita”.

Haastateltava 1 aloitti hevosharrastuksen kuusi-vuotiaana ratsastuskurssilla ratsastuskoulussa kerran viikossa. Hevosharrastus tapahtui nuoruudessa ratsastustallilla koulun jälkeen ja viikonloppuisin yhdessä kavereiden kanssa. Hevosharrastus vei kaiken vapaa ajan. Välillä olisi ollut kivempää viettää aikaa, vaan kavereiden kanssa. Hevostallilla kävi paljon kavereita ja tallilla vallitsi vahva yhteisöllisyys. Kaverit hevostallilla olivat tärkeitä ja hän tunsi kuuluvansa osaksi tallia. Tallilla touhuttiin kaikenlaisia ja vietettiin aikaa, kuten ratsastettiin, hoidettiin hevosia ja siivottiin karsinoita. Erityisen mukavaa oli, kun sai viedä omatekemän hoitoarkun tallinvintille, kuten siellä oli tapana. Tallilla oli kivaa, kun sai omia hoitohevosia ja niille sai tuoda omia hoitovälineitä.

12-vuotiaana hän meni toiselle paikkakunnalle leirille ja sen jälkeen siitä muodostui, niin tärkeä paikka, että hän kävi siellä aina viikonloppuisin ja kesät usean vuoden ajan. Kesäisin hän piti siellä ratsastusleirejä. Hän pääsi varhain pitämään ratsastus-

tunteja ja hän tykkäsi tuntien pidosta heti alusta asti. Ratsastusleireillä tehtiin paljon töitä, välillä jaksamisen ääri rajoilla. Työ ratsastusleireillä oli monipuolista; pääsi pitämään ratsastustunteja, kilpailemaan, esittämään poneja näyttelyissä sekä tekemään kaikenlaisia tallinpitoon liittyviä töitä.

Hevosharrastuksessa häntä kiehtoi sen haasteellisuus. Myös osaan hevosista hänelle kiintymyssuhde. Parasta hevosharrastuksessa oli ratsastaminen. Hänelle oli tärkeää hevosharrastuksessa, että sai kilpailla ja pystyi kehittämään itseään ratsastajana. Hänelle oli tärkeää hevosharrastuksessa, että tekemisellä oli aina jokin tavoite. Hän aloitti hevosharrastuksessa ratamestarintyöt varhain ja siinäkin hänellä oli tavoitteena kehittyä paremmaksi. Hevosharrastus on kasvattanut sisua, taitoa käsitellä hevosia ja kykyä opettaa erilaisia ihmisiä. Hevosharrastuksessa hänelle on korostunut asioitten tekeminen perusteellisesti ja hevosista huolehtiminen. Tallilla oppi myös tekemään kovasti töitä.

Negatiivisina muistoina hevostallilta on jäänyt mieleen hevosharrastuksen aikaa vievyys ja, että hevosharrastuksen lisäksi ulkopuolisille kavereille ei jäänyt aikaa. Ilmapii-ri ratsastusleireillä oli välillä ahdistava ja sulkeutunut. Siellä oli vaikea keskustella erimielisyyksistä ja töitä tehtiin liikaa. Hänestä tuntui, että hän sai liian nuorena vastuut, kun hän alkoi pitää ratsastustunteja, ja hänet nostettiin ratsastusopettajana oppilaiden yläpuolelle. Työ hevostallilla oli fyysisesti raskasta. Hevosharrastuksesta tuli hänellä jo nuorena työ, vaikka se ei varsinaisesti ollut tavoitteena. Hevosharrastus on parantanut fyysistä kuntoa. Hänelle on jäänyt hevosharrastuksesta mieleen tippumiset hevosenselästä ratsastustunnilla, mutta hän ei ole antanut periksi, vaikka on pelottanut.

Haastateltava 2

”Paljon onnellisia hetkiä ja onnen kyyneleitä. Ja semmoista hyvää mieltä ja hyvää oloa; että hitsi, ku tuntuu hyvältä. Se kai siinä kaikista eniten koukuttaa”.

Haastateltava 2 on aloittanut hevosharrastuksen 5-vuotiaana kotona, kun isosiskolla on ollut poni. Ratsastus on ollut satunnaista, mutta halu ratsastaa on kova ja poni on hänelle tärkeä. Ja vaikka poni on vihainen ja hän tippuu kerran ponin selästä, niin hän haluaa jatkaa ratsastamista. 8-9-vuotiaana hän aloittaa ratsastamisen ratsastuskoulussa mummolan naapurissa ja ratsastuksesta tulee tavoitteellisempaa. Hän sai oman hevosen kaksitoistavuotiaana, kun pienellä paikkakunnalla ei ole ollut muuten mahdollisuutta ratsastaa. Hevonen hankittiin sillä sopimuksella, että hän hoitaa sen kokonaan itse. Isä ei ole kiinnostunut hevosen hoitamisesta ja äiti pelkää hevosia. Hevonen oli omassa pihassa ja hevosen hoito oli kokonaan hänen vastuulla. Myöhemmin hän osti ponin hevoselle kaveriksi, joten hoidettavia hevosia oli kaksi. Hevosharrastus tapahtui yleensä yhdessä naapurissa asuvan kaverin kanssa, jolla oli myös oma hevonen. Hevosten kanssa tytöt ratsastelivat ja touhuilivat kaiken laista ja välillä aika hurjakin juttuja, esimerkiksi ajettiin reellä, hiihtoratsastettiin ja valokuvattiin. Ponin kanssa toiminta oli tavoitteellisempaa ja hän valmensi ja ajoi sillä kilpaa. Hänellä oli tavoitteena tehdä harrastuksesta ammatti, eli opiskella eläinlääkäriksi. Kun hevosharrastus muuttui ratsastuksesta raviurheiluun tuli harrastuksesta tavoitteellisempaa. Hän kävi myös mummolan vieressä ratsastuskoululla, mutta hän koki, ettei häntä huolitettu mukaan, koska hän oli enemmän ravityttö ja toiset oli ratsutyttöjä.

Hevosharrastus on opettanut kantamaan vastuuta itsestä ja eläimistä. Hän on oppinut myös monenlaisia elämäntaitoja ja lukemaan hevosta. Hevosharrastuksessa hänelle oli tärkeintä läsnäolo hevosen kanssa, onnistumisen kokemukset ja puuhastelu hevosten kanssa. Omien hevosten kanssa oli vapaus tehdä mitä halusi. Katrilla oli haaveena opiskella eläinlääkäriksi, mutta pian lukion aloitettuaan hän huomasi, ettei hän pärjää, eikä viihdy lukiossa, vaan lopettaa sen.

Hän on myös opiskellut hevosharrastuksesta itselleen ammatin ja se on ollut hänelle keino päästä matkustelemaan ulkomailla. Hevosharrastuksen negatiivisina puolina hän näki vastuun hevosista ja työn sitovuuden, hän ei päässyt lähtemään kotoa mihinkään, kun piti itse hoitaa hevoset. Ja vaikka välillä hän oli tuntenut häpeää, kun kouluun mennessä vaatteet haisi hevoselta, hän on ollut ylpeä harrastuksestaan. Hän

näki, että hevosharrastus loitonsi välejä isään, kun isä ei silloin ymmärtänyt hevosharrastuksen merkitystä hänelle. Isä myös vähätteli harrastusta ja koki auttamisen ylimääräisenä hommana.

Hevosharrastuksesta on jäänyt mieleen myös onnettomuuksia ja läheltä piti tilanteita, mutta päällimmäisenä paljon hyviä muistoja. Parhaiten on jäänyt mieleen, kun hän on itkenyt tallissa onnesta, kun hänellä on ollut oma hevonen, poni ja tallikissa. Hevosharrastus on lähentänyt välejä tämän kaverin kanssa, jolla oli myös oma hevonen. Ja hevosharrastuksen myötä ystäväpiiri on laajentunut. Hän arveli, että hevoset ovat korvanneet hänelle nuoruudessa puuttuvia ystäviä. Hän tunsi itsensä onnekkaaksi, kun hänellä oli omia hevosia kotona. Hänestä oli mahdoton ajatus, että hänen pitäisi elää ilman hevosharrastusta.

Hänelle on jäänyt mieleen hevosharrastuksesta retket hevosten ja kaverin kanssa metsässä, kun on menty vauhdikkaasti. Sekä tippumiset hevosen selästä. Negatiivisena muistona on jäänyt mieleen koppavat tallityöt, jotka eivät hyväksyneet porukkaan. Hevosharrastus on antanut hänelle, niin paljon, että hän ei osaa sitä oikein eritellä. Hän uskoo, että hevosharrastus on antanut itsevarmuutta ja tehnyt hänestä paremman ihmisen. Ennen kaikkea hevosharrastus on antanut onnellisia hetkiä ja hyvää mieltä.

Haastateltava 3

”Me ollaan monesti mietitty perheenki kans sitä, että mitä, jos niitä ei ois ollu. Jos meillä ei ois ollu hevosia, mitä sitte? Mutta mä en osaa kuvitella sitä!”

Yhdeksän-vuotiaana haastateltava 3 on aloittanut ratsastamisen ratsastuskoulussa. Kotona hevosharrastus on ollut ravihevosten valmennusta ja hoitoa sekä kaikkea siihen liittyvää tallitoimintaa. Hänellä on ollut hevosia aina kotona, joten hevosharrastus on tuntunut enemmän elämäntavalta, kuin harrastukselta. Kun kotona on ollut ravihevosia, niin hän on kulkenut päivittäin vanhempien matkassa hevosharrastuksessa ja oppinut pienestä tekemään kaikenlaisia tallitöitä. Tallilla on myös käynyt paljon kave-

reita, joiden kanssa on myös käyty ratsastustalleilla, ratsasteltu ja kilpailtu. Kesäisin on myös hevosteltu kesäpaikassa kavereiden kanssa. Hän on aina tykännyt eläimistä, mutta raveissa käymisen myötä hän kiinnostui enemmän hevosista. Hevosharrastus oli isän kanssa yhteinen harrastus. Vaikka hän teki paljon asioita isän kanssa, niin suhde isään on jäänyt hänelle etäiseksi ja pelottavaksi. Hän pelkäsi isän reaktioita, jos hän epäonnistui hevosharrastuksessa. Suhde äitiin oli rento, äiti ei asettanut hevosharrastuksessa hänelle menestymispaineita. Hänellä oli alusta asti tavoitteena opiskella eläinlääkäriksi.

Aluksi hevosharrastuksessa kiehtoi ratsastus ja kavereiden keskuudessa oli hienoa, kun osasi ratsastaa. Hänelle oli tärkeää hevosharrastuksessa onnistumisen kokemukset ja menestyminen. Ja että hän näkee hevosen urheiluvälineenä, joka vaihdetaan, jos sillä ei päästä haluttuihin tuloksiin. Hevosharrastuksessa oli mukavaa, kun sai päästellä lujaa ja kun hevoset menestyivät kilpailuissa. Hänestä oli myös antoisaa seurata varsan kehittymistä aikuiseksi hevoseksi. Hevosharrastuksen hyviä puolia oli myös, että sai olla ulkona ja oli jotain muuta tekemistä, kuin läksyt. Ikäviä puolia hevosharrastuksessa oli vastoinkäymiset ja hevosten menetykset, joita oli vaikea käsitellä. Hänelle on jäänyt mieleen myös toisten tyttöjen kateellisuus, kun hänellä on ollut omia hevosia. Hänestä tuli varautuneempi kavereita kohtaan, kun hänen luottamus oli petetty ystävyysuhteissa. Vastuu hevosista tuntui myös välillä raskaalta. Hänestä tuntui jopa, että vastuuta oli liikaa. Hänellä on ollut koko ajan paine menestyä ja se on vaikuttanut, että hänellä ei ole hyvä itsetunto.

Hevosharrastus on opettanut ottamaan vastuuta eläimistä ja omista teoista, kurinalaisuutta sekä huolehtimaan hevosten tarpeista. Hevosharrastus on myös opettanut, että eläimiä ei saa rangaista omasta pahasta olost, eikä niille saa tehdä pahaa. Hevosharrastus on opettanut arvostamaan vanhoja hevostaitoja. Hevosharrastus on ollut myös rentoutumiskeino. Hevoset ovat olleet myös ystäviä, joille on voinut purkaa pahaa mieltä. Hänestä on ollut helpompi puhua hevoselle, kuin ihmiselle. Hän koki, että häneltä odotettiin koko ajan menestystä koulusta ja silti piti hoitaa hevoset kunnialla. Ja aina epäonnistumisista on muistettu mainita. Hän on ollut tunnollinen ja hänellä on ollut halu menestyä, mutta toisaalta hän on pelännyt epäonnistumisia, eikä

hän ole osannut niistä puhua. Se on ollut henkisesti raskasta. Hevosharrastuksesta on jäänyt parhaiten mieleen, että tallilla oli aina kylmä ja likaista. Lisäksi mieleen ovat jääneet hevosten onnistumiset kilpailuissa ja varsojen syntymät sekä omien hevosten kuolemat. Hevosharrastus on antanut ystäviä, jotka ovat tuki ja turva. Hän koki hevosharrastuksessa onnistumisen kokemuksia sekä menestystä ja pettymyksiä. Hän on oppinut käsittelemään isoja eläimiä ja harrastus on opettanut tunnistamaan hevosten sairauksia. Hevosharrastuksen avulla fyysinen kunto on parantunut ja hänellä on parempi keuhonhallinta. Hevosharrastus on hänelle, niin iso osa elämää, että hän ei osaa kuvitella elämää ilman sitä.

7. TULOSTEN TARKASTELU

Tässä luvussa tarkastelen yksityiskohtaisemmin tutkimukseni tuloksia ja vastasivatko haastattelujen tulokset tutkimuskysymyksiini? Pohdin myös mahdollisia aiheita jatko-tutkimuksille tulosteni pohjalta. Haastateltavien suppeasta määrästä ja tutkimukseni luonteen vuoksi tutkimukseni tuloksia ei voi yleistää. Eikä se ole laadullisessa tutkimuksessa tarkoituskaan, vaan merkityksen löytäminen tutkittavasta tilanteesta ja laatia todellisuuteen pohjautuva teoria (Field/Morse 1985, 138). Tutkimukseni tulokset ovat paremminkin suuntaa antavia koskien nuorten kokemuksia hevosharrastuksesta. Kokemukset hevosharrastuksesta nuoruudessa olivat pääosin positiivisia ja harrastuksessa korostui kaverien merkitys.

7.1 Tulosten tarkastelu

Ensimmäinen tutkimusongelmani oli millainen harrastus hevosharrastus on. Hevosharrastuksessa korostui sen positiivisuus, hevosharrastus toi elämään sisältöä, onnellisia muistoja, mielihyvää sekä merkitystä. (Metsämuuronen 1995, 13.) Tutkimukseni mukaan hevosharrastus on monipuolinen laji. Haastateltavilla hevosharrastus sisälsi esimerkiksi ratsastusta, hevosten hoitamista, ajamista, kilpailua, näyttelytoimintaa, opettamista, hiihtoratsastusta ja tallitöitä. Hevosharrastus on parantanut fyysistä kuntoa ja kehittänyt keuhonhallintaa. (Vepsä, Syrjälä, Pussinen ja Paanetoja 2003, 13.) Hevosharrastuksessa kaverit olivat isossa roolissa. Kavereiden kanssa kuljettiin tallille yhtä matkaa ja tallilla touhuttiin ja ratsastettiin yhdessä kaverien kanssa. Hevosharrastuksen kautta tuli myös paljon uusia kavereita (Palola 2003, 86 ja Gunter 1999,67.) Hevosharrastus kehitti itsetuntoa, kun pystyi hallitsemaan hevosia ja sai onnistumisen kokemuksia. (Palola 2003,86.) Hevonen oli myös ystävä, jolle oli helpompi purkaa pahaa oloa, kuin toiselle ihmiselle. Hevosharrastus oli yhdessä oloa ja siinä oli tärkeää yhdessä touhuaminen. (Kaimio 2004, 621 ja Pitkänen 1996,13.) Hevosharrastus opetti ottamaan vastuuta omista teoista ja elävästä eläimestä. Vas-

tuun ottaminen tuntui hyvälle, mutta osalle se oli myös taakka. (Telama ja Laakso 1998, 276-277 ja Pitkänen 2008, 77 ja Näre & Lähteenmaa 1992,137.) Hevosharrastuksen negatiivisia puolia oli suuri työmäärä ja sen fyysinen kuormittavuus. Osa koki, että harrastusten ja koulunkäynnin yhteen sovittaminen ja niiden suorittaminen kiitettävästi oli liian haastavaa. Osalle haastateltaville jäi myös negatiivisena mieleen vanhempien asenne hevosharrastusta kohtaan. Yhden haastateltavan isä ei arvostanut hevosharrastusta, eikä ymmärtänyt harrastuksen merkitystä haastateltavalle. Toiselle haastateltavalle isän odotukset harrastuksen suhteen olivat vaativat ja haastateltava pelkäsi isän reaktiota epäonnistumisesta. Ja hänen itsetuntonsa oli laskenut, kun epäonnistumisista oli aina moitittu. Myös kaverien kateellisuus koettiin negatiivisena ja se oli myös vaikuttanut myöhemmin kaverisuhteiden solmimiseen, että haastateltava oli muuttunut varovaisemmaksi. (Nurmi 1998, 270.)

Hevosharrastuksen merkitys nuoruudessa oli toinen tutkimusongelmani. Hevosharrastuksen merkitys eli jokaiselle haastateltavalla erilainen, haastateltava 1:lle hevosharrastuksessa korostui itsensä haastaminen ja tavoitteiden saavuttaminen. Toiselle haastateltavalle se oli touhuamista oman hevosen kanssa. Ja kolmannelle haastateltavalle se oli tavoitteiden asettamista ja niiden saavuttamista. Hevosharrastus oli keino rentoutua ja siellä unohtuivat arjen askareet. (Pitkänen 2008, 8 ja Metsämuuronen 1995, 14.) Hevosharrastuksella oli myös terapeuttinen vaikutus. (Palola 2003, 78.) Hevosharrastus määritteli osalle suuntautumisessa työuralle, kun harrastuksesta tuli työ ja ammatti. Hevosharrastus lisäsi kaverisuhteita ja syvensi jo olemassa olevia ystävyysuhteita (Helve 2009, 268). Hevosharrastus antoi haasteita ja siinä pääsi kehittämään itseään. Se oli myös keino rentoutua. Hevosharrastus oli keino hankkia arvostusta ja huomiota, osalle se oli menestymistä kilpailuissa tai onnistumista hevosen hoidossa tai paikkaa talliyhteisössä. (Pitkänen 2008, 77 ja Hyvätti 2005, 21.) Hevosharrastus oli paljon muutakin, kuin ratsastusta ja ajamista, siellä vietettiin aikaa kavereiden kanssa ja touhuiltiin. (Kaleva Peto-liite 2006, 5.) Hevosharrastuksessa korostui myös ratsastamisessa ja ajaessa koettu vauhdin hurma, eli hevosharrastus antoi myös flow-kokemuksia. (Heinonen 2004, 83.)

”Mutta päällimmäisenä ehdottomasti positiivisia ja semmosia onnellisia, ilosia muistoja. Ja niitä on sitte paljo...”

Hevosharrastus myös tuki nuoruudessa tapahtuvia kehitystehtäviä. (Helve 2009, 252.) Haastateltavien kokemuksissa hevosharrastuksesta ilmeni seuraavia kehitystehtäviä: **saavutettiin uusia ja syvempiä suhteita ikätovereihin**. ”Tää kavero, joka sai kans oman hevosen oli mun parasystävä jo pitkän ajan takaa, ja varmaansa se hevosharrastus lähensi meitä, että en usko, että oltas oltu niin hyviä kavereita ilman hevosharrastusta.” ” *Sit paljo ystäviä, mulla on hirveesti tommosia pitkänajan tuttuja ja ystäviä, joita on niinku jääny vuosien varrelta, joiden kans on tosiaan edelleen tekemisissä.*” **Hevosharrastus auttoi muodostamaan identiteettiä.** (Kalliopuska 1993,1-4.) ”*En tiää onko se hassua sanoa, että, se ois tehny musta paremman ihmisen, mutta jos hevosia ei ois ollu ja mä enois saanu sitä omaa hevosta, niin kyllä mä oisin aika erilainen tyyppi.*” **Hevosharrastus vaikutti työuralle suuntautumisessa.** ”*Niin tuli tavoitteeksi, että tekee tästä hevoshommasta itelleen ammatin tai ainakin hyvän harrastuksen.*” **Arvojen ja eettisten sääntöjen hankkiminen** näkyi tallilla esimerkiksi hevosten hyvänä kohteluna. ”*On semmonen, että tuota, ei mitenkään, ei saa tehdä pahaa. Eikä eläintä sais omasta pahasta olostaa rangaista aivan kohtuuttomasti.*”

7.2 Tutkimuksen arviointi

Tässä luvussa pyrin arvioimaan tutkimukseni merkittävyyttä, riittävyttä, kattavuutta, arvioitavuutta, toistettavuutta ja luotettavuutta. Eli kuinka olen onnistunut tutkimuksen teossa. On hyvä tiedostaa tutkimuksen ongelmakohtat jo etukäteen, että ne ovat helpommin vältettävissä. Ja ongelmakohtien poistaminen myös lisää tutkimuksen uskottavuutta ja luotettavuutta. (Latomaa 2008, 79.)

7.2.1 Aineiston merkittävyys, riittävyys, kattavuus, arvioitavuus ja toistettavuus

Laadullisen tutkimuksen onnistumista arvioitaessa on hyvä miettiä aineiston merkittävyyttä ja yhteiskunnallista tai kulttuurista paikkaa, aineiston riittävyttä, kattavuutta, arvioitavuutta ja toistettavuutta. (Mäkelä 1992, 47-48.) Oman tutkimukseni aineiston merkittävyyttä perustelen seuraavasti. Kokemukset ovat aitoja tunteita, pätkiä yksilön elämästä. Nuoruus on merkittävä vaihe ihmisen elämässä, silloin tapahtuu suuria muutoksia, niin mielessä, kuin ruumiissakin. Hevosharrastus on arvokasta kasvatus-työtä. (Hippos.fi/hippos/ajankohtaista/10.10.2005.) Kolme haastatteluaineistoa ei ole määrällisesti paljon, mutta laadullisessa analyysissä tärkeämpää on aineiston laatu. Mielestäni haastateltavat kertoivat totuudenmukaisesti kokemuksistaan ja sain riittävästi aineistoa tunnin kestävässä haastattelussa. Analyysini kattavuus perustuu siihen, että tulkintojen taustalla on pitkälinen harkinta, eikä vain satunnainen poiminta. Aineiston arvioitavuuden edistämiseksi olen pyrkinyt kirjoittamaan analyysin vaiheet mahdollisimman hyvin auki, jotta lukija kykenee seuraamaan niitä. Luokittelu ja tulkin-
nat olen tehnyt, niin, että ulkopuolinenkin päätyisi kanssani samoihin lopputuloksiin.

7.2.2 Luotettavuus ja uskottavuus

Tutkimuksen luotettavuudella tarkoitetaan ymmärtävässä psykologiassa tutkimuksen luotettavuutta eli onko menetelmä luotettava. Kuinka hyvin menetelmällä pystytään saavuttamaan symbolisen ilmauksen merkityssisältö. Tämä edellyttää, että tutkija on auki kirjoittanut menetelmälliset ratkaisunsa. (Latomaa 2008, 79.) Erityisen tärkeää tutkimuksen kannalta on aineiston hankinta ja siinä tapa, jolla se hankitaan. Se vaikuttaa oleellisesti tutkimuksen luotettavuuteen. Aineiston hankinta on suoritettava niin, että tutkittava pystyy kuvaamaan kokemuksiaan juuri sellaisina kuin ne on koettu. (Lehtomaa 2008, 14.) Uskottavuudella tarkoitetaan esitettyjen väitteiden uskottavuutta eli ovatko esitetyt väitteet uskottavia. Jotta esitetyt väitteet olisivat uskottavia, niille on esitettävä hyvät perustelut. Perustelut voivat olla loogisia, teoreettisia tai empiirisiä. (Latomaa 2008, 81-82.)

Seuraavanlaiset ongelmat on hyvä tiedostaa:

1. Pystyykö haastateltava kuvailemaan sanoin kokemustaan juuri sellaisena, kuin se on. Muistot menneisyydestä voivat herättää haastateltavassa voimakkaitakin tunteita, niin negatiivisia, kuin positiivisiakin ja nämä tunteet voivat toimia virhelähteenä. Ihmisellä voi olla myös suoja mekanismeja, jotka estävät kokemuksen tavoittamisen. Myös yksilön käytettävissä olevat kieli ja käsitteet voivat rajoittaa kokemuksen kuvailua.
2. Ymmärtääkö haastattelija haastateltavan ilmaiseman kokemuksen. Jotta haastattelija kykenee tavoittamaan haastateltavan kokemuksen on heillä oltava yhteinen kieli, kokemustaustaa, elämänhistoria sekä kykyä ja halua eläytyä haastateltavan kokemusmaailmaan.
3. Pystyykö haastattelija kertomaan sanallisesti ymmärtämänsä ja kuvaako se alkuperäistä kokemusta. Haastattelijalla on oltava kielellisiä valmiuksia sekä käsitteellisiä välineitä ymmärryksensä kuvaamiseen. (Latomaa 2008, 79).

Muita mahdollisia luotettavuuteen liittyviä ongelmakohtia voivat olla: Haastateltavan oma kyky ja halu kuvata kokemuksiaan. Haastattelijan kyky ja halu seurata haastateltavan mielenliikkeitä, kyky empatiaan sekä merkitysten tavoittamiseen. Pystyttävä vastaanottamaan haastateltavan kokemus ja sen esiin tuomat tunteet. Haastattelijan ja haastateltavan välisestä vuorovaikutuksesta riippuu, miten hyvin saavutetaan ymmärrys. Molemmilla tulee olla halu jakaa kokemuksia, jotta saavutetaan ymmärrys. (Latomaa 2008, 80). Tiedon yleisyys fenomenologiassa tarkoittaa tietoa, joka koskee kaikkia tutkimukseen osallistuvia (Lehtomaa 2008, 186).

7.3 Pohdinta

Tutkimukseni otsikko oli ”miksi juuri hevosharrastus”. Vastaus tuohon kysymykseen on: se on monipuolinen harrastus, joka kehittää itsetuntoa, opettaa vastuunottamista,

antaa kavereita ja haasteita, tarjoaa mahdollisuuden luoda sosiaalisia suhteita, auttaa selviytymään kehitystehtävistä ja hevostalli on turvallinen paikka kasvaa ja kehittyä.

Vaikka psykologinen ymmärtävä tutkimus ei ole ainoa oikea tapa ymmärtää ilmiötä, minusta se sopi hyvin tähän tutkimukseen. Fenomenologinen lähestymistapa auttoi ymmärtämään paremmin nuorten kokemuksia hevosharrastuksista. Kokemukset hevosharrastuksesta olivat suurimmaksi osaksi onnellisia muistoja hevostalleilta, jossa touhuttiin yhdessä hevosten ja kaverien kanssa. Edes tippumiset tai onnettomuudet eivät olleet säikäyttäneet haastateltavia. Hevosharrastukseen kuului vauhti ja vaaralliset tilanteet. Hevosharrastuksessa korostui sen vastuullisuus ja aikaa vievyys. Välillä hevosharrastus oli ollut fyysisesti ja henkisesti raskasta. Negatiivisina puolina esiin nousi tallin ilmapiirin ahdistavuus, koulun ja harrastuksen yhteensovittaminen oli haastavaa, epäonnistumiset pelottivat, vanhemmat eivät täysin hyväksyneet harrastusta ja lisäksi vastuu koettiin ajoittain liian raskaaksi.

Haastattelujen toteutus aluksi jännitti, mutta loppua kohden helpotti, eikä tunnin haastattelut tuntuneet yhtään pitkiltä. Oli mielenkiintoista kuulla muistoja hevosharrastuksista ja nuoruudesta. Haastattelujen litterointi oli empiirisen osuuden pitkästyttävien ja hitain työvaihe. Puhetta tuli nauhalta, niin nopeasti, että ei ehtinyt kirjoittaa, vaan piti kelata nauhoituksia edes takaisin. Analysointi oli myös hidasta, kun haastattelut piti lukea monta kertaa ja ajatuksen kanssa. Selvisin mielestäni hyvin haastatteluiden toteutuksesta ja tutkimuksen analysoinnista.

Jatkotutkimuksia ajatellen tutkimukseni herätti minussa seuraavia kysymyksiä. Eroavatko kokemukset hevosharrastuksesta sukupuolten välillä. Hevosharrastuksessahan pojat ovat vähemmistö ryhmä. Millä tavalla kokemuksissa hevosharrastuksista näkyy sukupolvien välinen ero. Omassa nuoruudessani, jota haastateltavani edustivat, harrastuksiin kuljettiin pyörillä, mutta tänä päivänä ollaan varovaisempia ja lapsia kuljeteaan enemmän harrastuksiin. Olen myös keskustellut kymmenien tallinomistajien kanssa ja kaikki ovat samaa mieltä, että nykyään ei ole saman laista tallityttökulttuuria, kuin 20- vuotta sitten. Silloin talleilla kävi useita nuoria auttamassa tallitöissä. Mi-

hin tallityttökulttuuri on kadonnut. Onko nykynuorista tullut laiskempia ja mukavuuden haluisempia, kuin ennen. Tutkimukseni perusteella hevosharrastusta harrastavat nuoret ovat rohkeita, sitkeitä ja kovia tekemään töitä. Onko tässä tapahtunut 20 vuodessa muutosta. Mielestäni tämän päivän nuoret ovat fyysisesti heikompia, arempia ja työhön tottumattomia. Olisi myös ollut mielenkiintoista toteuttaa haastattelut useammalle, ja nähdä olisiko tuloksista selvinnyt jotain uutta tai sitten ne olisivat vahvistaneet saatuja tuloksia.

Lähteet

- Aalberg V ja Siimes M.A.(1999) Lapsesta Aikuiseksi. Jyväskylä: Nemo.
- Aaltonen U-M. (1987) Lähellä, kuvia kosketuksista. Helsinki: Kirjastopalvelu.
- Aapola S. (1999) Murrosikä ja sukupuoli. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
- Airola M ja Tarsalainen A. (2005) Murkkuelämää. Helsinki: LK-kirja/ Lasten Keskus.
- Arajärvi T. (1998) Tasapainoinen lapsuus. Porvoo: WSOY.
- Campbell R. (1994) Rakkaudesta murkkuun. Juva: WSOY.
- Field P. A ja Morse J.M. (1985) Hoitotyön kvalitatiivinen tutkimus. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Giorgi A. (1993a) The Phenomenological psychology of learning and the verbal learning tradition. Teoksessa: Giorgi A (toim) Phenomenology and Psychological Research. Pittsburgh. Duquesne University, 23–85.
- Giorgi A. (1993b) Sketch of a psychological phenomenological method. Teoksessa: Giorgi A (toim) Phenomenology and psychological research. Pittsburgh: Duquesne University, 8–22.
- Gunter B. (1999) Pets and people, the psychology of pet ownership. London: Whurr Publishers Ltd.
- Havighurst R.J. (1982) Developmental tasks and education. New York and London: Longman.
- Heinonen E. (2004) Aktiivinen harrastus työn siirtymän ja kompensaation ilmentymänä –Case matkailuoppaat. Turku: Turun kauppakorkeakoulun julkaisuja.
- Helve H. (2002) Arvot, muutos ja nuoret. Helsinki: Yliopistopaino.
- Helve H. (2009) Nuorten vapaa-aika, luottamus ja sosiaalinen pääoma. Teoksessa Suomalainen vapaa-aika. Arjen ilot ja valinnat. (toim.) Mirja L. (250-269) Helsinki: Gaudeamus.

- Hyvätti N. (2003) Talliyhteisöstä potkua elämään -Syrjäytyvä nuori talliyhteisössä. Projektityö Kuopion yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskukseen.
- Okulov S & Koukari K. (2005) Ratsastuspedagogiikasta sosiaalipedagogiseksi hevostoiminnaksi, -sosiaalipedagogisen hevostoiminnan perusteet ja sovellukset täydennyskoulutuksen kokemuksina. Kuopion yliopisto. Tutkimuksia ja selvityksiä 7/2005.
- Kaimio T. (2004) Hevosen kanssa. Helsinki: WSOY.
- Kaipio K. (1999) Kasvattava yhteisö. Jyväskylä: Jyväskylän Koulutuskeskus Oy.
- Sanomalehti Kaleva. (20.10.2006) Peto-liite.
- Kallio E. (2005) Kasvatus hajoavassa ajassa. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos, asiakaspalvelu Jyväskylän yliopisto.
- Kalliopuska M. (1993) Hei herää. Vantaa: Psykologian tutkimus.
- Kinnunen S. (2001) Turvallisesti matkaan, hyvän lapsuuden eväät. Helsinki : Karasana.
- Koistinen K. (2002-2003) Sosiaalipedagoginen hevostoiminta lasten ja nuorten sosiaalisen kasvun ja hyvinvoinnin tukena. Raportti ratsastuspedagogiikkahankkeen 2. vaiheen tuloksista. Suomen Ratsastajainliitto.
- Kurikka L. (2009) Hevosesta- käytännön psykologiaa arkeen. Kurikka: Big Mama's Ranch.
- Kuusinen J. (1995) Kasvatuspsykologia. (toim.) Juva : WSOY.
- Kuusinen J. (1998) Nuorten aikuisten kehitystehtävät, onnellisuus ja kehityksen hallinta. Teoksessa Lyytinen P. Korkiakangas M ja Lyytinen H. Näkökulmia kehityspsykologiaan. Kehitys kontekstissaan. (toim.) (311-321) Juva: WSOY.
- Laine K. (2005) Minä, me ja muut, sosiaalisissa verkostoissa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Latomaa T. (2008) Ymmärtävä psykologia. Psykologia rekonstruktivisena tieteenä. Teoksessa Perttula J ja Latomaa T. Kokemuksen tutkimus. Merkitys-tulkintaymmärtäminen. (toim.) (17-84) Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
- Lehtomaa M. (2008) Fenomenologinen kokemuksen tutkimus: haastattelu, analyysi ja ymmärtäminen. Teoksessa Perttula J ja Latomaa T. Kokemuksen tutkimus.

- Merkitys-tulkinta-ymmärtäminen. (toim.) (163-189) Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
- Metsämuuronen J. (1995) Harrastukset ja omaehtoinen oppiminen. Sitoutuminen, motivaatio ja coping. Teoreettinen tausta, rakenneanalyysi ja sitoutuminen. Helsinki: Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitos.
- Mäkelä K. (1992) Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta. Helsinki: Gaudeamus.
- Nurmi J-E. (1998) Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa Lyytinen P. Korhokangas M ja Lyytinen H. Näkökulmia kehityspsykologiaan. Kehitys kontekstissään. (toim.)(256-274) Juva: WSOY.
- Näre S & Lähteenmaa J. (1992) Letit Liehumaan. Tyttökulttuuri murroksessa. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Perttula J. (1995). Kokemus psykologisenä tutkimuskohteena, Johdatus fenomenologiseen psykologiaan. Suomen Fenomenologinen Instituutti. Tampere: Suomen fenomenologinen instituutti.
- Perttula J. (2008). Kokemus ja kokemuksen tutkimus: fenomenologisen erityistieteen tieteenteoria. Teoksessa Perttula J ja Latomaa T. Kokemuksen tutkimus. Merkitys-tulkinta-ymmärtäminen. (toim.) (115-149) Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
- Pitkänen A-K. (2008). Hevosvoimia, Hyvää oloa hevosharrastuksesta. Saarijärvi: Saarijärven offset Oy
- Pulkkinen L. (1977). Kotikasvatuksen psykologia. Jyväskylä: Gummerus.
- Porio A. (1992) Ihana kamala murkku. Helsinki: Lasten Keskus.
- Rainio S. (2005) Tallista tikapuut tulevaisuuteen- Talliyhteisö nuorten kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin tukijana. Teoksessa Okulov S ja Koukari K (toim.) Ratsastuspedagogiikasta sosiaalipedagogiseksi hevostoiminnaksi, -sosiaalipedagogisen hevostoiminnan perusteet ja sovellukset täydennyskoulutuksen kokemuksina. Kuopio: Kuopion koulutus- ja kehittämiskeskus.
- Telama R ja Laakso L. (1998) Liikunta ja urheilu lasten ja nuorten sosiaalis-eettisen kehityksen ympäristönä. Teoksessa Lyytinen P. Korhokangas M ja Lyytinen H. Näkökulmia kehityspsykologiaan. Kehitys kontekstissään. (toim.) (275-285) Juva: WSOY.

- Turunen K E. (1996) Elämänkaari ja Kriisit. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.
- Vepsä K, Syrjälä P, Pussinen A ja Paanetoja J. (2003) Ratsastus harrastuksena. Helsinki: Edita.
- Virtanen J. (2006) Fenomenologia laadullisen tutkimuksen lähtökohtana. Teoksessa Metsämuuronen J. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. (toim.) (155-214) Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Vuorinen R. (1997) Minän synty ja kehitys. Porvoo: WSOY.
- Värri V-M. (2002) Hyvä kasvatus, kasvatus hyvään. Tampere: Tampere University Press.
- Wilenius R. (2002) Miten käy lasten ja nuorten? Helsinki: Dialogia.

Internet-lähteet

Suomen Hippos (2005)

<http://www.hippos.fi/hippos/ajankohtaista/> Haettu 10.10.2005

Huttunen T (2005) Tiivistelmä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan seminaari, syrjäytymisen ennaltaehkäisy osana tallitoimintaa.

http://www.hevostoiminta.net/Tarja_Huttunen.pdf Haettu 17.2.2005

Koistinen K (2005) ”Talliyhteisöt lasten ja nuorten sosiaalisen kasvun tukena”.

<http://www.hevostoiminta.net/KariKoistinen.pdf> Haettu 10.10.2005

Schulman A (2003) Hevostaitoa tunteella-Menetelmä, Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan pohjana. Kuopion yliopisto, Koulutus- ja kehittämiskeskus. Ratsastuspedagogiikan täydennyskoulutus. <http://www.hevostoiminta.net/hevostaitoa.pdf> Haettu 25.10.2005

Suomalainen Hevoskasvatuksen katsaus (2010)

http://hippolis.fi/UserFiles/hippolis/File/Hevosalkatsaus_uusin_pienempi.pdf Haettu 16.4.2013

Rainio S (2003) "Tallista tikapuut tulevaisuuteen". Kuopion yliopisto, Koulutus- ja kehittämiskeskus. Ratsastuspedagogiikan täydennyskoulutus.

<http://www.hevostoiminta.net/tallistatikapuuttulevaisuuteen.pdf>. Haettu 25.10.2005

Stakes tilastot (2007)

www.stakes.fi/FI/ajankohtaista/Tiedotteet/2006. Haettu 3.10.2007

Liite 1. Haastattelukysymykset

1. Kuvaile hevosharrastustasi nuoruudessasi (12-22-v).
 - Mikä sai sinut aloittamaan hevosharrastuksen?
 - Missä aloitit hevosharrastuksen?
 - Kenen kanssa kävit tallilla? Saitko uusia ystäviä hevosharrastuksen kautta?
 - Mikä hevosissa viehättää ja mikä hevosharrastuksessa oli tärkeintä?
 - Mitä teit tallilla?
 - Mikä oli kivaa, mikä tylsää?
 - Mitä opit talleilla?
 - Millainen kasvuympäristö talli oli?
 - Oliko sinulla jotain tavoitteita hevosharrastuksessasi?
 - Jatkuiko hevosharrastus koko nuoruuden samanlaisena?
2. Millainen merkitys hevosharrastuksella oli sinulle?
3. Vaikuttiko hevosharrastus identiteettiisi?
4. Muuttuiko suhde vanhempiin hevosharrastuksen myötä?
5. Löytyikö hevosharrastuksen parista seurustelukumppaneita?
6. Onko maailmankatsomuksesi muuttunut hevosharrastuksen myötä?
7. Onko hevosharrastus opettanut vastuunottamista, miten?
8. Millaisia arvoja hevosharrastus on opettanut sinulle?